

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Využití Fondu soudržnosti v České republice v programovém období 2007 - 2013

**Implementation of the Cohesion fund in the Czech Republic During the
Programming Period 2007 - 2013**

Student: Bc. Hana Polášková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Lukáš Melecký

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Hana Polášková**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6210T004 Eurospráva
Specializace: 00 Eurospráva
Téma: **Využití Fondu soudržnosti v České republice v programovém období
2007 - 2013**
**Implementation of the Cohesion Fund in the Czech Republic During the
Programming Period 2007 - 2013**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Teoretická východiska Fondu soudržnosti v podmínkách EU
  3. Fond soudržnosti v podmínkách ČR
  4. Analýza finančního a věcného pokroku realizovaných operačních programů spolufinancovaných z Fondu soudržnosti v ČR v letech 2007-2012
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
EUROPEAN COMMISSION. *Commission Staff Working Paper Accompanying the Annual Report on the Cohesion Fund (2010)*. COM(2011) 741 final. Brussels: European Commission, 2011. 66 s.
EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2007 – 2013. Poznámky a úřední texty*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007. 164 s. ISBN 92-79-03801-X.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Lukáš Melecký**

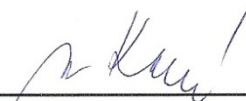
Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

Ing. Boris Navrátil, CSc.
vedoucí katedry

---

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. V seznamu použité literatury uvádím veškeré knihy a elektronické zdroje, které byly při tvorbě diplomové práce použity.

V Ostravě dne 26. 4. 2013

Bc. Hana Polášková

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu diplomové práce Ing. Lukáši Meleckému za metodické vedení a věcné připomínky při zpracování této DP. Dále děkuji své rodině a příteli Lukáši, kteří mi byli oporou po celou dobu mého studia na vysoké škole.

Obsah

1	ÚVOD	5
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA FONDU SOUDRŽNOSTI V PODMÍNKÁCH EU	7
2.1	Vymezení politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU	7
2.1.1	Podstata a význam politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU	8
2.1.2	Principy politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU	9
2.1.3	Nástroje politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU	11
2.1.4	Cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU	13
2.1.5	Programový rámec politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU	15
2.1.6	Finanční rámec pro politiku hospodářské a sociální soudržnosti EU v programovém období 2007 - 2013	16
2.1.7	Budoucnost politiky soudržnosti EU po roce 2013	17
2.1.8	Nová finanční perspektiva EU pro programové období 2014 - 2020	19
2.2	Fond soudržnosti jako doplňkový finanční nástroj rozvoje EU	20
2.2.1	Formování a vývoj Fondu soudržnosti v EU	20
2.2.2	Způsobilost a zaměření podpory z Fondu soudržnosti	22
2.2.3	ISPA jako nástroj předvstupní pomoci	23
2.2.4	Finanční rámec Fondu soudržnosti pro programové období 2007 - 2013	23
2.2.5	Zaměření Fondu soudržnosti po roce 2013	24
3	FOND SOUDRŽNOSTI V PODMÍNKÁCH ČR	26
3.1	Vymezení Fondu soudržnosti v podmínkách ČR	27
3.1.1	Působnost Fondu soudržnosti v ČR	27
3.1.2	Priority a strategie Fondu soudržnosti v ČR	28
3.1.3	Institucionální zajištění Fondu soudržnosti v ČR	30
3.1.4	Finanční rámec Fondu soudržnosti v ČR pro programové období 2007 - 2013	32
3.1.5	Implementační cyklus projektů spolufinancovaných z Fondu soudržnosti v ČR	32
3.1.6	Zaměření Fondu soudržnosti v ČR v programovém období 2014 - 2020	33
3.2	Operační programy spolufinancované z Fondu soudržnosti v ČR	33
3.2.1	Operační program Doprava	34

3.2.2	Operační program Životní prostředí	39
3.2.3	Zaměření Operačních programů spolufinancovaných z Fondu soudržnosti v ČR po roce 2013.....	44
4	ANALÝZA FINANČNÍHO A VĚCNÉHO POKROKU REALIZOVANÝCH OPERAČNÍCH PROGRAMŮ SPOLUFINANCOVANÝCH Z FONDU SOUDRŽNOSTI V ČR V LETECH 2007 - 2012	48
4.1	Realizace OP Doprava v letech 2007 - 2012	49
4.1.1	Finanční pokrok OP Doprava v průběhu let 2007 - 2012	50
4.1.2	Věcný pokrok OP Doprava v průběhu let 2007 - 2012	56
4.1.3	Shrnutí.....	60
4.2	Realizace OP Životní prostředí v letech 2007 - 2012.....	61
4.2.1	Finanční pokrok OP Životní prostředí v průběhu let 2007 - 2012.....	62
4.2.2	Věcný pokrok OP Životní prostředí v průběhu let 2007 - 2012	67
4.2.3	Shrnutí.....	71
5	ZÁVĚR.....	72
	SEZNAM LITERATURY	74
	SEZNAM ZKRATEK	82
	SEZNAM TABULEK	
	SEZNAM OBRÁZKŮ	
	SEZNAM PŘÍLOH	

1 Úvod

Fondy Evropské unie představují významný nástroj politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU. V poledních letech stoupl také význam finančního nástroje, který stojí mimo strukturální fondy EU a tím je Fond soudržnosti. Tento fond byl zřízen za účelem pomoci vybraným členským zemím EU připravit se na vstup do hospodářské a měnové unie. Finanční pomoc z Fondu soudržnosti je v programovém období 2007 – 2013 v České republice možné čerpat prostřednictvím dvou operačních programů a to Operačního programu Doprava a Operačního programu Životní prostředí.

Tématem diplomové práce je „*Využití Fondu soudržnosti v České republice v programovém období 2007 – 2013*“. V práci je věnována pozornost zejména dvěma operačním programům, které jsou v České republice spolufinancovány právě prostřednictvím Fondu soudržnosti. Další součástí práce je analýza věcného a finančního pokroku realizovaných operačních programů na národní úrovni v rámci jednotlivých let.

Cílem diplomové práce je seznámení s fungováním Fondu soudržnosti jak na evropské, tak na národní úrovni prostřednictvím zmapování teoretických východisek politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU v programovém období 2007 – 2013 a vyhodnocení čerpání finančních prostředků z Fondu soudržnosti v rámci analýzy věcného a finančního pokroku operačních programů spolufinancovaných z kohezního fondu.

Práce vychází z **hypotézy**, že věcný i finanční pokrok operačních programů, spolufinancovaných z Fondu soudržnosti v České republice za programové období 2007 - 2013, je úspěšně realizován.

Při zpracovávání práce byla použita především metoda komparace, v rámci které jsou srovnávána data za jednotlivá léta ve stanoveném programovém období a dále byla využita navazující metoda dedukce v rámci vytvořených závěrů diplomové práce.

Diplomová práce je rozdělena na tři obsahové kapitoly. Jako první kapitola je stanoven úvod. V druhé kapitole jsou rozebrána teoretická východiska Fondu soudržnosti v podmínkách Evropské unie, kde práce vymezuje politiku hospodářské a sociální soudržnosti EU, její význam, cíle, principy, nástroje i implementační strukturu a zaměřuje se na výhled politiky soudržnosti v budoucím programovém období 2014 – 2020.

Druhá část kapitoly se věnuje Fondu soudržnosti jako doplňkovému finančnímu nástroji rozvoje EU a zabývá se vývojem Fondu soudržnosti od jeho ustanovení až po nové programové období po roce 2013.

Třetí kapitola vymezuje Fond soudržnosti v České republice, zaměřuje se na jeho priority a strategie, institucionální zajištění či finanční rámec v období let 2007 – 2013. Další část kapitoly je věnována konkrétním operačním programům spolufinancovaným z Fondu soudržnosti.

Čtvrtá kapitola se zabývá analýzou věcného a finančního pokroku realizovaných operačních programů spolufinancovaných z Fondu soudržnosti v letech 2007 – 2012. V této kapitole se objevují především graficky a tabulkově zpracované a vyhodnocené výsledky finančního a věcného pokroku u operačních programů rozdělených mezi jednotlivá léta a následuje celkové shrnutí pro Operační program Doprava i pro Operační program Životní prostředí.

Diplomová práce byla zpracována na základě řady zdrojů, především elektronických dokumentů a webových stránek. Dalšími významnými zdroji byly monitorovací zprávy Ministerstva pro místní rozvoj či výroční zprávy Ministerstva dopravy a Ministerstva životního prostředí.

2 Teoretická východiska Fondu soudržnosti v podmínkách EU

Evropská unie (European Union, EU) považuje za prvořadý úkol **snížování rozdílů mezi regiony a postupné vyrovnávání odlišné sociálně ekonomické úrovně zemí** při současném zachování jejich historických a kulturních hodnot. Proto byla vytvořena **politika hospodářské a sociální soudržnosti EU** (HSS), která prošla za dobu své existence velmi významným vývojem. Z počátku se jednalo o politiku zaměřenou na podporu regionů postižených útlumem těžkého průmyslu a na zaostalé venkovské regiony bojující o finanční prostředky. Postupem času se z ní ale vyvinula jedna z nejdůležitějších politik EU, která má v současnosti EU zajistit dostatečnou konkurenceschopnost ve světě a pomoci ji čelit výzvám 21. století.

V souladu s principy politiky hospodářské a sociální soudržnosti byly postupně vytvářeny **strukturální fondy** (SF), jejichž základním účelem, prostřednictvím rozvojových programů a projektů, je snižovat zaostalost znevýhodněných regionů včetně venkovských a zajistit v těchto oblastech vyrovnaný a udržitelný rozvoj.¹

Finanční nástroje a iniciativy na podporu dosažení cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti existují již od počátku evropské integrace. V roce 1958 vznikl *Evropský sociální fond* (European Social Fund, ESF), roku 1975 *Evropský fond pro regionální rozvoj* (European Regional and Development Fund, ERDF) a *Maastrichtskou smlouvou* v roce 1993 vznikl také právě *Fond soudržnosti* (Cohesion Fund, CF)², který sice stojí mimo strukturální fondy EU, ale významně se spolupodílí na financování aktivit vedoucích ke splnění cílů politiky HSS.

2.1 Vymezení politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU

Politika hospodářské a sociální soudržnosti, často označována jako regionální a strukturální politika, či politika soudržnosti, je spolu se společnou zemědělskou politikou nejvýznamnější politikou EU. Podíl politiky HSS z hlediska výdajů v současném programovém období 2007 - 2013 je 35,7 % z celkového rozpočtu EU, což představuje cca 347,410 mld. EUR.

---

¹POTLUKA, Oto a kol. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2003. 195 s. ISBN 80-86684-02-4, s. 23.

²EUROSKOP. Regionální politika EU [online]. *Euroskop.cz*, 2012 [cit. 20. 8. 2012]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>
~~http://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/~~
<https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>.

Tato politika uplatňuje **princip solidarity** uvnitř EU, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů k celkovému zvýšení životní úrovně obyvatel Evropské unie. Zaměřuje se na podporu celkového harmonického rozvoje regionů v Evropské unii. Jejím cílem je snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje regionů, primárně na úrovni NUTS II.

Politika HSS je zajišťována prostřednictvím řady právních aktů, jejichž provádění vychází ze *Smlouvy o fungování Evropské unie* (SFEU). Řadí se mezi politiky se sdílenými pravomocemi evropských institucí a členských států, kdy těžištěm jsou členské státy EU a na koordinaci a harmonizaci dbají orgány Evropské unie.

2.1.1 Podstata a význam politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU

Vznik politiky soudržnosti se datuje do 70. let 20. století, kdy do *Evropského společenství* (ES) vstoupily státy s méně rozvinutou ekonomikou nebo silnými regionálními disparitami (Velká Británie, Dánsko, Irsko). Ustanovení o jednotné regionální politice podporující ekonomickou a sociální soudržnost bylo zahrnuto až do *Jednotného evropského aktu* (Single European Act, SEA) v roce 1986. Důležitým impulsem pro regionální politiku bylo také rozšíření o Řecko, Španělsko a Portugalsko a přijetí plánu na vznik **jednotného trhu**.

Po přijetí *Jednotného evropského aktu* došlo k rozvoji politiky soudržnosti ve vztahu k jednotnému vnitřnímu trhu a zaměření na podporu méně rozvinutých oblastí. Hospodářská a sociální soudržnost se stala jedním z **cílů Společenství** a byly zavedeny **základní principy politiky soudržnosti**: princip koncentrace, programování, partnerství (komplementarity) a doplňkovosti (adicionality).³

Jejím hlavním cílem v programovém období 2007 – 2013 je snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů, snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů a posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti za účelem harmonického vývoje EU.⁴ Podporuje vyvážený a udržitelný rozvoj ekonomických činností, vysokou úroveň zaměstnanosti, rovnost mezi pohlavími a ochranu či zlepšování životního prostředí.

Základním nástrojem politiky HSS jsou strukturální fondy EU a Fond soudržnosti, prostřednictvím kterých mohou státy či regiony čerpat finanční prostředky z Evropského rozpočtu. EU provádí politiku HSS prostřednictvím **sedmiletých programových období**.

---

³EUROSKOP [online], ref. 2.

⁴MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Kohezní politika EU [online]. *Mmr.cz*, 2012a [cit. 23. 9. 2012]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/Kohezni-politika-EU>.

Jednotlivé cíle politiky HSS EU se v průběhu let mění a reagují na potřeby stávajících i přistupujících členů a celkového prostředí EU. V současném programovém období 2007 - 2013 byly stanoveny **tři základní cíle**, a to Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce. Právě na tyto cíle je vyčleněno ve strukturálních fondech a Fondu soudržnosti pro celou EU téměř 350 miliard EUR na celé programové období.

2.1.2 Principy politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU

Principy politiky HSS EU představují **zásady**, kterými by se mělo vytváření i realizace politiky HSS EU řídit. Tyto principy, které jsou zakotvené jak v primárním, tak v sekundárním právu EU, představují rámec, ve kterém je politika HSS uplatňována, a proto musí být v harmonii s těmito zásadami.⁵ Fungování politiky HSS EU jako celku vychází z několika základních principů. Jde o princip programování, princip koncentrace, princip partnerství, princip adicionality a princip monitorování a vyhodnocování. Dalšími obecnými principy souvisejícími s uplatňováním kohezní politiky jsou princip solidarity a princip subsidiarity.

Princip koncentrace - Tato zásada předpokládá koncentraci úsilí do oblastí, kde se očekává nejvyšší zhodnocení. Jde o to, aby finanční prostředky fondů byly využívány pouze k realizaci předem stanovených cílů co nejúčelněji na projekty přinášející maximální efekt pro postižený region a nebyly zbytečně rozmělnovány na řadu drobnějších a méně významných akcí.⁶ Větší efektivita a viditelnost či snadnější a přehlednější monitorování a kontrola, jsou výhodami, které plynou z principu koncentrace.

Princip partnerství (komplementarity) - Daný princip předpokládá úzkou spolupráci jednak mezi Evropskou komisí a odpovídajícími orgány na národní, regionální a místní úrovni určenými každým členským státem, jednak také mezi subjekty, které se na čerpání finančních prostředků podílejí, a to ve všech fázích a na všech úrovních procesu přípravy a realizace podpůrných programů.⁷ Jedná se o to, aby se samotní příjemci podpory podíleli na konkrétním rozdělení pomoci ze strukturálních fondů.

---

⁵NEJEDLOVÁ, Dagmar. *Regionální politika EU a její priority* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2009 [cit. 18. 8. 2012]. Diplomová práce. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/137480/esf_m/DIPLOMKA_PRIORITY.pdf, s. 29.

⁶TVRDOŇ, Michal. *Strukturální politika EU*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně – podnikatelská fakulta v Karviné, 2010. Přednáška č. 6.

⁷Tamtéž.

Princip programování - Klade důraz na komplexní přístup k řešení problémových regionů. Dotační politika, tedy již není plošná, tak jako tomu bylo do přijetí těchto principů, ale je soustředěna do přijatých programů dle priorit, cílů, geografického vymezení apod. Prostředky fondů jsou alokovány na základě víceletých a víceoborových programů předkládaných Evropské komisi vládou členské země, nikoliv na základě jednotlivých projektů.⁸ Ve výsledku jde o vzájemně integrovaný programový celek, který je realizován v dlouhodobějším horizontu. Konec programového období se pak shoduje s víceletými finančními rámci pro celkový rozpočet EU.

Princip adicionality (doplňkovosti) - Finanční prostředky plynoucí ze zdrojů Evropské unie mají být doplňující, tzn. posilovat prostředky ze strany příjemce pomoci. Jedná se o tzv. spolufinancování projektů, které jsou již schválené. Hlavním cílem tedy je, aby financování ze strukturálních fondů Společenství nebylo využito jako náhrada národních strukturálních subvencí. Tento princip stanovuje, že **prostředky z fondů Unie pouze doplňují výdaje členských států**, přičemž státní výdaje musí v případě poskytnutí podpory zůstat alespoň na stejné úrovni jako předtím.⁹ Důraz je u principu adicionality kladen na finanční zaangažovanost členského státu a jeho orgánů, v čemž má spočívat vyšší zodpovědnost a efektivnost při využívání poskytnutých finančních prostředků.

Princip monitorování a vyhodnocování - Princip je založen na průběžném sledování a vyhodnocování efektivního využívání finančních prostředků z EU. Před schválením projektu je vyžadováno za prvé, hodnocení jeho dopadů, za druhé, průběžné monitorování realizace projektu a za třetí, zhodnocení skutečných přínosů projektu. Hodnocení se provádí dvojí a to tzv. **předběžné** (ex ante) a **následné** (ex post). Princip monitorování a vyhodnocování znamená v některých případech zásadní kontrolu ve všech fázích procesu čerpání.

Princip solidarity - Právní zakotvení má princip solidarity již ve Smlouvě o Evropské unii, která říká, že hospodářsky vyspělejší členské státy EU svými příspěvky do společného rozpočtu financují rozvoj ekonomicky méně rozvinutých členských států.¹⁰

---

⁸TVRDONĚ, Michal, ref. 6.

⁹Tamtéž.

¹⁰BUSINESSINFO. Fondy Evropské unie a politika hospodářské a sociální soudržnosti [online]. *Businessinfo.cz*, 2012 [cit. 23. 9. 2012]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/fondy-evropske-unie-a-politika-5157.html#!&chapter=2>.

Princip subsidiarity – Jde o princip rovněž zakotvený v Maastrichtské smlouvě. Má zajistit, aby všechna opatření byla přijímána co nejbližší občanům, tedy na nejnižším stupni správy, který umožňuje jejich realizaci nebo výkon, to znamená, že EU nepřijme opatření, pokud je efektivnější učinit toto opatření na národní, regionální nebo lokální úrovni. Tento princip je úzce svázán s principy proporcionality a nezbytnosti, které vyžadují, aby aktivity Unie nepřekročily rámec opatření nutných k realizaci cílů Smlouvy o fungování EU.¹¹

2.1.3 Nástroje politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU

Pomocí finančních nástrojů jsou naplňovány hlavní cíle a principy politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU. Každý z těchto nástrojů je zaměřen na určitou tematickou oblast. Hlavní cíle politiky HSS jsou financovány z těchto zvláštních fondů EU, které navyšují nebo stimulují investice ze soukromého sektoru a investice státních i regionálních správních orgánů. Jedná se o tzv. **strukturální fondy** a **Fond soudržnosti**. Strukturální fondy jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné regiony, zatímco Fond soudržnosti byl vytvořen na podporu chudších členských států.

Evropský fond pro regionální rozvoj (European Regional Development Fund, ERDF) - Byl založen v roce 1975 a dodnes je největším ze strukturálních fondů, co se týká objemu poskytovaných finančních prostředků. Jeho hlavním úkolem je napomoci odstranit nerovnosti mezi různými regiony a posilovat tak jejich harmonický rozvoj. Zaměřuje se především na podporu malých a středních podniků, prosazování produktivních investic k vytvoření nebo zachování pracovních míst, zlepšování infrastruktury a posilování rozvoje území. Dalším z důležitých cílů podpory tohoto fondu je tvorba nových pracovních míst či podpora konkurenceschopného a udržitelného rozvoje.

Z prostředků ERDF jsou financovány aktivity v následujících oblastech:

- investice do podniků s cílem vytvořit udržitelná pracovní místa,
- podpory infrastruktury (výzkum a inovace, telekomunikace, životní prostředí, energetika a doprava),
- finanční nástroje na podporu regionálního a místního rozvoje a spolupráce měst a regionů,
- opatření technické pomoci.¹²

---

¹¹EVROPSKÁ KOMISE. Princip subsidiarity [online]. *Ec.europa.eu*, 2012a [cit. 25. 9. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_166_cs.htm.

¹²EUROSKOP [online], ref. 2.

Evropský sociální fond (European Social Fund, ESF) - Vznikl již v roce 1960 jako důležitý nástroj při uplatňování sociální politiky a politiky zaměstnanosti EU. Jeho cílem je zvýšení zaměstnanosti a rozšíření pracovních příležitostí v Evropské unii. Fond podporuje rozvojové projekty v oblastech zaměstnanosti a lidských zdrojů a poskytuje tak finanční prostředky na neinvestiční projekty v rámci cílů Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Mezi další neméně důležité úlohy ESF patří posilování sociálních programů členských států EU, podpora aktivní politiky zaměstnanosti na trhu práce, podpora projektů napomáhajících rizikovým skupinám obyvatel, posilování rovných příležitostí na trhu práce nebo podpora zlepšování mobility pracovních sil v rámci EU.

Aktivita financované z ESF se týkají následujících oblastí:

- přizpůsobování pracovníků a podniků: systémy celoživotního vzdělávání, navrhování a šíření inovačních forem organizace práce,
- přístup k zaměstnání pro uchazeče o zaměstnání, ekonomicky neaktivní osoby, ženy a migrující pracovníky,
- sociální začleňování znevýhodněných osob a boj proti diskriminaci na trhu práce,
- rozvoj lidského kapitálu prostřednictvím reforem vzdělávacích systémů a vytváření sítí vzdělávacích institucí.¹³

Fond soudržnosti (Cohesion Fund, CF) - Nazývaný rovněž Kohezním fondem, byl založen v roce 1993 s hlavním cílem posílit ekonomickou i sociální soudržnost. Zpočátku pomáhal zejména úspěšným státům, které se chtěly do budoucna účastnit hospodářské a měnové unie. Jako první začaly finanční prostředky z Fondu soudržnosti využívat 4 státy a to Španělsko, Portugalsko, Řecko a Irsko. CF není určený na podporu chudších regionů, ale na podporu rozvoje chudších států. Prostředky z něj jsou využívány na velké investiční projekty, zaměřené na 2 oblasti a to na dopravní a energetickou infrastrukturu většího rozsahu a ochranu životního prostředí. Podmínkou možnosti získání finanční podpory z tohoto fondu je, aby hrubý národní důchod (Gross National Income, GNI) příslušného státu nedosáhl 90 % průměru EU.

---

¹³EUROSKOP [online], ref. 2.

2.1.4 Cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU

Cíle, které Společenství stanovilo na léta 2007 – 2013 se řídí *Nářízením Rady EU č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti*. Strukturální fondy a Fond soudržnosti EU přispívají k postupnému naplňování cílů politiky HSS. Pro současné programovací období 2007 - 2013 byly stanoveny 3 cíle, k jejichž dosažení má EU ve finanční perspektivě vyčleněno více než 308 mld. EUR a těmito cíly jsou:

- Konvergence.
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.
- Evropská územní spolupráce.

V následující tabulce můžeme vidět rozdělení finančních prostředků z fondů EU mezi jednotlivé cíle politiky HSS EU v programovém období 2007 – 2013.

Tabulka 2.1: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 - 2013

<i>Cíl</i>	<i>Fondy pro EU 27</i>	<i>%</i>
Konvergence	283 mld. EUR (cca 7 082,8 mld. Kč)	81,54%
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. EUR (cca 1 385,4 mld. Kč)	15,95%
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. EUR (cca 218,6 mld. Kč)	2,52%
Celkem	347 mld. EUR (cca 8 686,80 mld. Kč)	100,00%

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2012b; vlastní zpracování

Cíl Konvergence - smyslem tohoto cíle je podpora hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II (např. podpora růstu a tvorby pracovních míst), jež mají HDP/obyvatele nižší než 75 % průměru EU 25. Další možnost čerpat prostředky v rámci cíle Konvergence mají také státy, jejichž GNI/obyvatele je nižší než 90 % průměru EU 25. Částka dostupná v rámci cíle Konvergence je 283 miliard EUR, které plynou z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu i z Fondu soudržnosti.¹⁴

¹⁴EUROSKOP [online], ref. 2.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost - v rámci tohoto cíle se především jedná o podporu těch regionů, které nespádají pod cíl Konvergence ani pod přechodnou podporu pro regiony NUTS 2, která platí do roku 2013 pro oblasti, na něž se vztahoval původní cíl 1 programovacího období 2000-2006. Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost posiluje konkurenceschopnost regionů a zaměstnanost pomocí rozvojových programů na urychlení hospodářských změn prostřednictvím inovačních projektů, podporuje znalostní společnost, ochranu životního prostředí nebo poskytuje investice do lidských zdrojů, apod. Podporuje vznik většího počtu kvalitních pracovních míst. Prostředky z tohoto cíle jsou poskytovány těm regionům, jejichž hrubý domácí produkt (Gross Domestic Income, GDP) na obyvatele překračuje 75 % průměru EU 25. Výše přechodné podpory se postupně snižuje. Částka plynoucí na tento cíl se pohybuje ve výši 54,96 mld. EUR a cíl je naplňován z prostředků Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj.¹⁵

Cíl Evropská územní spolupráce - jedná se o posilování přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce, která navazuje na Iniciativu Společenství INTERREG. Tento cíl podporuje **přeshraniční spolupráci** na lokálních a regionálních projektech, **nadnárodní spolupráci** posilující integrovaný územní rozvoj, **meziregionální spolupráci** a výměnu zkušeností. Opatření financovaná z Evropského fondu pro regionální rozvoj se dělí podle cílů na přeshraniční spolupráci a mezinárodní spolupráci. Hlavními prioritami je podpora harmonického, vyváženého rozvoje na území Unie a pomoc při rozvoji vědy, výzkumu a informačních společností, na které se poskytne celkem 8,72 mld. EUR.

Přehled financování cílů HSS EU z jednotlivých fondů EU nám ukazuje následující tabulka.

Tabulka 2.2: Financování cílů politiky HSS z fondů EU

<i>Cíle 2007 - 2013</i>	<i>Fondy 2007-2013</i>
Konvergence	ERDF, ESF a CF
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF a ESF
Evropská územní spolupráce	ERDF

Zdroj: EUROSOP [online], ref. 2; vlastní zpracování

¹⁵EUROSOP [online], ref. 2.

2.1.5 Programový rámec politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU

Jednou ze základních podmínek pro čerpání podpory ze strukturálních fondů EU je zpracování **programových dokumentů**. Programové dokumenty ve sféře politiky hospodářské a sociální soudržnosti byly v EU zavedeny reformou z roku 1988, která vstoupila v platnost v roce 1989. Uvedená reforma mj. definovala základní principy politiky HSS a jedním z těchto principů je i princip programování.

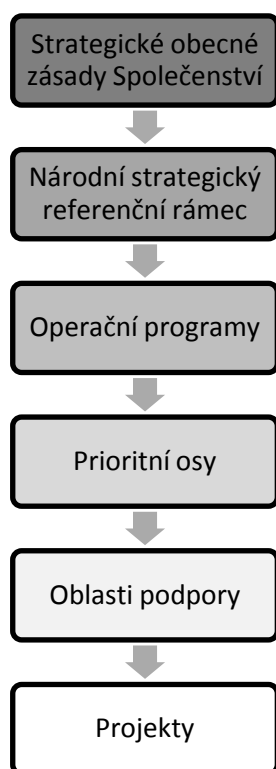
Je třeba zdůraznit, že před zavedením **principu programování** byl prakticky každý projekt schvalován Evropskou komisí. Po zavedení principu programování v roce 1988, resp. 1989 byla pravomoc vybírat projekty delegována na jednotlivé členské státy. Programové dokumenty tak vlastně představují postupně se zpřesňující dohodu nebo smlouvu mezi členským státem a Evropskou komisí o tom, jak budou prostředky využity.

Evropská unie se při realizaci kohezní politiky v období 2007 - 2013 řídí schválenými *Strategickými obecnými zásadami Společenství* (Community Strategic Guidelines, CSG), které udávají základní úkoly politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro dané programové období 2007 - 2013. Na každém členském státu pak je, aby vytvořil *Národní rozvojový plán* (National Development Plan, NDP), ve kterém jsou popsány hlavní rozvojové problémy země. *Národní strategický referenční rámec* (National Strategic Reference Framework, NSRF) pak tvoří druhý z dokumentů tvořeným každým členským státem, který představuje soulad mezi CSG a NDP vymezujícím podobu realizace politiky HSS na území státu.¹⁶ *Operační programy* (Operational Programme, OP) jako oficiální dokumenty schválené Evropskou komisí definují, které problémy chce stát za prostředky získané z evropského rozpočtu řešit a čeho chce v programovém období 2007 - 2013 dosáhnout. Zajišťují, aby projekty nebyly k financování vybírány nahodile, nýbrž podle toho, zda pomáhají uskutečňovat záměry kohezní politiky. OP se dělí na **prioritní osy**, které konkrétněji vymezují, na co mohou být finance přidělené danému operačnímu programu vynaloženy. Prioritní osy se dále skládají z **oblastí podpory**, případně i z podoblastí podpory. Projekt, je dokumentem dokládajícím, jak aktivity žadatele přispějí k cílům stanoveným v operačním programu a tím i k uskutečňování evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Žadatel proto musí znát prováděcí dokumenty operačního programu a řídit se jeho prioritními osami.¹⁷

¹⁶MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Fondy EU [online]. *Strukturalni-fondy.cz*, 2012b [cit. 23. 9. 2012]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>.

¹⁷MMR ČR [online], 2012b, ref. 16.

Obrázek 2.1: Soustava strategických a operačních programových dokumentů SF EU

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], 2012b; vlastní zpracování

2.1.6 Finanční rámec pro politiku hospodářské a sociální soudržnosti EU v programovém období 2007 – 2013

Evropská unie hospodaří s vlastním rozpočtem, který je hlavním nástrojem k financování integračních aktivit v rámci EU. Roční rozpočet stanoví, jakou částku lze na každou činnost čerpat. Vlastní zdroje ke krytí svých výdajů má Evropské společenství od roku 1970. Rozpočet je každoročně navrhován Evropskou komisí a schvalován tzv. rozpočtovou autoritou, tj. Radou EU a Evropským parlamentem. Musí být vždy sestaven jako vyrovnaný, příjmy se tedy musí rovnat výdajům. Roční výdaje nesmí přesáhnout stropy dané víceletým finančním rámcem pro jednotlivé roky a nesmí překročit limit vlastních zdrojů stanovený na 1,24 % GNI EU.¹⁸

Konečná podoba finanční perspektivy EU na programové období 2007-13 byla schválena na summitu Evropské rady, a to 16. prosince 2005. Bylo sjednáno, že EU bude disponovat částkou téměř 862,4 mld. EUR). Více než třetina této částky měla být využita především na politiku HSS EU. Finanční perspektiva na programové období 2007 - 2013 je tak čtvrtou srovnatelnou finanční perspektivou EU, kontinuálně existující od roku 1988.

¹⁸EVROPSKÁ KOMISE. Rozpočet EU [online]. *Ec.europa.eu*, 2012b [cit. 25. 9. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm.

Obsahová náplň finanční perspektivy je rozepsána do jednotlivých kapitol. Jejich počet byl v návrhu Komise na období 2007 - 2013 zredukován z osmi na pět.

V období 2007 - 2013 se politika soudržnosti více zaměřuje na koncentraci zdrojů na nejchudší členské země a regiony, priority ale posouvá i k podpoře celkového růstu EU, zaměstnanosti a inovacím. Podle tematických oblastí je nejvíce prostředků směřováno do dopravy, lidských zdrojů, udržitelného rozvoje, vědy a výzkumu, inovací a informační společnosti. Tabulka finančního rámce EU pro programové období 2007 - 2013 je znázorněna níže.

Tabulka 2.3: Finanční rámec EU v programovém období 2007 - 2013

<i>položky závazků, mil. EUR, ceny roku 2004</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>Celkem 07-13</i>
1. Udržitelný růst	51 267	52 415	53 616	54 294	55 368	56 876	58 303	382 139
1a. Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost	8 404	9 097	9 754	10 434	11 295	12 153	12 961	74 098
1b. Koheze pro růst a zaměstnanost	42 863	43 318	43 862	43 860	44 073	44 723	45 342	308 041
2. Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi	54 985	54 322	53 666	53 035	52 400	51 775	51 161	371 344
z toho: přímé platby a tržní opatření	43 120	42 697	42 279	41 864	41 453	41 047	40 645	293 105
3. Občanství, svoboda, bezpečnost a právo	1 199	1 258	1 380	1 503	1 645	1 797	1 988	10 770
3A. Svoboda, bezpečnost a právo	600	690	790	910	1 050	1 200	1 390	6 630
3B. Občanství	599	568	590	593	595	597	598	4 140
4. EU jako globální hráč	6 199	6 469	6 739	7 009	7 339	7 679	8 029	49 463
5. Administrativa	6 633	6 818	6 973	7 111	7 255	7 400	7 610	49 800
6. Kompenzace (Bulharsko, Rumunsko)	419	191	190					800
Položky závazků celkem	120 702	121 473	122 564	122 952	124 007	125 527	127 091	864 316
jako % HND EU	1,10%	1,08%	1,07%	1,04%	1,03%	1,02%	1,01%	1,048%
Položky plateb celkem	116 650	119 620	111 990	118 280	115 860	119 410	118 970	820 780
% HND EU	1,06%	1,06%	0,97%	1,00%	0,96%	0,97%	0,94%	1,00%

Zdroj: EUROSOP [online], 2012b; vlastní zpracování

2.1.7 Budoucnost politiky soudržnosti EU po roce 2013

Evropská komise, 6. října roku 2011, zveřejnila své návrhy na nový přístup k politice soudržnosti EU pro programové období 2014 - 2020. Tyto návrhy se zaměřují především na modernizaci chodu fondů politiky HSS a detailně vyrovnávají vkládání regionálních zdrojů s vytvářením pracovních příležitostí a růstem inteligentním, udržitelný a také růstem podporujícím začlenění v souladu s cíli *strategie Evropa 2020*.

Hlavním cílem nového přístupu bude ustálit politiku soudržnosti jako hlavní investiční záměr *strategie Evropa 2020*. Komise navrhla řadu důležitých změn v oblasti formy a zavádění politiky soudržnosti, a to:

- soustředění se na cíle strategie Evropa 2020,
- odměňování výkonu,
- podpora integrovaného programování,
- zaměření na výsledky a podrobnější sledování pokroku,
- posilování územní soudržnosti,
- zjednodušení realizace.

Pro nové období Komise navrhla **zjednodušený rámec** se dvěma cíly, kterými budou „*Investice do růstu a zaměstnanosti*“ v členských státech a regionech a „*Evropská územní spolupráce*“. Podle strategie Evropa 2020 se všechny regiony podílejí na společném cíli, jímž mají být investice do pracovních pozic a růstu.

Nová kategorie financování bude určena regionům, jejichž GDP/obyvatele se pohybuje mezi 75 a 90 % průměru zemí EU 27. Tyto **přechodové regiony** budou mít prospěch ze speciální podpory při plnění cílů strategie Evropa 2020 týkajících se úspory energií, inovace a konkurenceschopnosti. Tři definované kategorie budou způsobilé k investicím následujícím způsobem: „*Méně rozvinuté*“ regiony, jejichž GDP na hlavu nedosahuje 75 % průměru zemí EU 27, budou i nadále hlavní prioritou této politiky. Maximální sazba spolufinancování je stanovena na 75 - 85 % v méně rozvinutých a odlehlých regionech. „*Přechodové*“ regiony, jejichž GDP na hlavu se pohybuje v rozmezí 75 - 90 % průměru zemí EU 27, budou mít sazbu spolufinancování rovnou 60 %. „*Více rozvinuté*“ regiony, jejichž GDP na hlavu přesahuje 90 % průměru EU 27. Míra spolufinancování bude činit 50 %. Cílem nové „přechodové“ kategorie, která má podle očekávání pojmout 51 oblastí a více než 72 milionů osob, bude poskytnout mimořádné oživení regionů, které se v posledních letech staly konkurenceschopnějšími, ale stále vyžadují cílené investice.¹⁹

---

¹⁹EVROPSKÁ KOMISE. Panorama. *Politika soudržnosti 2014 - 2020: Investice do evropských regionů* [online]. Brusel: Evropská komise, 2011a [cit. 17. 10. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag40/mag40_cs.pdf, s. 5 – 11.

Dalším klíčovým prvkem nových návrhů je **skupina zjednodušených provozních pravidel doplněná o podmínky a odměny výkonu**. *Společný strategický rámec* (Common Strategic Framework, CSF) se zavádí pro *Evropské strukturální a investiční fondy* (European Structural and Investment Funds, ESIF) se strukturálními cíli, čímž dochází k posílení jejich soudržnosti.

Navržena jsou tři specifická nařízení řídící chod fondu ERDF, fondu ESF a Fondu soudržnosti. Tato ustanovení se zaměřují na posílání a cíle politiky soudržnosti, finančního rámce, konkrétní programování a postup vykazování, velké projekty a sdružené akční plány. Stanovují požadavky na řízení a kontrolu projektů a konkrétní postupy finančního řízení. V neposlední řadě bude zaveden i online zápis dat, který urychlí administrativní postupy. Pro evropskou územní spolupráci a fungování *Evropského seskupení pro územní spolupráci* (European Grouping for Territorial Cooperation, EGTC) je navržena samostatná regulace.

Mimo všechny tyto aspekty probíhá také **zjednodušování pravidel způsobilosti**, které napomáhá omezit byrokracii a snížit administrativní náklady. Společná ustanovení o realizaci zahrnují standardní pravidla o využití finančních nástrojů, zjednodušených výdajích a době trvání operací. Možnosti zjednodušených výdajů, jakými jsou pevná sazba a paušální částky, pomohou členským státům zavést správu zaměřenou na výkon na úrovni jednotlivých operací. Navíc bude zcela nově zaveden koncept „jediného kontaktního místa“ pro konečné příjemce podpory z EU.²⁰

2.1.8 Nová finanční perspektiva EU pro programové období 2014 – 2020

Návrh víceletého finančního rámce EU na roky 2014 - 2020, který byl 8. 2. 2013 schválen Evropskou radou, počítá s výdaji ve výši **960 miliard EUR**, což je o několik desítek miliard EUR méně, než předpokládal původní návrh Evropské komise. Je to v historii poprvé, kdy by měl být rozpočet EU nižší o 3,5 %, ve srovnání s předchozím obdobím. Rozpočet na roky 2014 - 2020, tzv. víceletá finanční perspektiva určuje hlavní oblasti politik, které budou financovány do roku 2020, a horní stropy, kterých mohou politiky EU každoročně dosáhnout.²¹

---

²⁰EVROPSKÁ KOMISE [online], ref. 19.

²¹EURACTIV. Návrh rozpočtu na nové programové období 2014 – 2020 [online]. *Euractiv.cz*, 2013 [cit. 12. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/cr-v-evropske-unii/clanek/navrh-rozpocet-eu-uspel-cesky-premier-ve-vyjednavani-010598>.

Snížena bude i výše **české národní alokace**, která byla stanovena na **20,5 miliardy EUR**, což je méně než v předchozím období, ale i přesto patří ČR do první pětky příjemců dotací z EU. Celkově se ČR stala silnějším čistým příjemcem peněz z EU, neboť se zvětšil rozdíl mezi jejími příspěvky a příjmy.²²

2.2 Fond soudržnosti jako doplňkový finanční nástroj rozvoje EU

Fond soudržnosti (CF) neboli Fond kohezní, byl založen roku 1993 *Maastrichtskou smlouvou* jako nástroj solidarity, jehož úkolem bylo pomáhat slabším zemím splnit kritéria pro vstup do Hospodářské a měnové unie (HMU). Dnes slouží k poskytování pomoci vybraným zemím Evropské unie. Fond soudržnosti není součástí strukturálních fondů EU. Fungování tohoto fondu je upraveno samostatným nařízením, které je výrazně odlišné od nařízení pro strukturální fondy.

Jeho pomoc je určena na podporu rozvoje chudších států. Pro období 2007 – 2013 poskytuje finanční prostředky na přímé financování konkrétních velkých investičních projektů, v hodnotě minimálně 25 mil. EUR pro oblast životního prostředí a rozvoj dopravy, v současnosti navíc i oblast energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie, které nemohou být současně financovány ze strukturálních fondů EU. Dále má přispívat k zajištění posunu podporovaných států k rozpočtové stabilitě, vyžadované HMU.

O podporu z Fondu soudržnosti mohou žádat v oblasti životního prostředí obce, sdružení obcí, kraje, státní podniky, státní organizace a právnické či fyzické osoby podnikající podle zvláštního zákona (subjekty, v nichž mají města nebo obce trvale nadpoloviční majetkovou účast). V oblasti dopravy pak mohou žádat státní organizace (např. Správa železniční dopravní cesty, Ředitelství silnic a dálnic apod.).²³

2.2.1 Formování a vývoj Fondu soudržnosti v EU

Jedním z cílů Evropské unie je napomáhat **hospodářskému a sociálnímu vývoji a snížení rozdílů v životní úrovni jednotlivých členských států**. K tomu vytvořila Fond soudržnosti, který má poskytnout finanční pomoc nejméně prosperujícím členským státům.²⁴

---

²²EURACTIV [online], ref. 21.

²³POTLUKA, Oto a kol. *Příprava a řízení projektů Fondu soudržnosti: Díl I. Projektové řízení Fondu soudržnosti*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2004a. 202 s. ISBN 80-86684-16-4, s. 10.

²⁴STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. Stručně o Fondu soudržnosti [online]. *Sfzp.cz*, 2012 [cit. 10. 7. 2012]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/sekce/107/strucne-o-fondu-soudrznosti/>.

Odůvodněním založení fondu v souvislosti s politikou soudržnosti, je zejména význam existence finančních nástrojů v oblasti životního prostředí a dopravní infrastruktury, které představují společný zájem vzhledem k dosažení třetího stupně ekonomické integrace, a to Hospodářské a měnové unie a vzhledem k funkčnosti vnitřního trhu EU.²⁵

Fond vznikl na základě článku 161 Smlouvy o ES zavedeného Maastrichtskou smlouvou v roce 1993 a na základě nařízení Rady (ES) č. 1164/1994 ze dne 16. května 1994. Jeho základním posláním bylo posílit ekonomickou a sociální soudržnost nejméně prosperujícím státům, které se chtěly účastnit fáze HMU. Fond je určený na podporu chudších států, nikoli regionů, čímž se liší od Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Právním základem pro založení CF je článek 130d Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství. *Nařízení Rady č. 1164/1994 o zřízení Fondu soudržnosti*, je pak dokumentem, kterým byl ustanoven Fond soudržnosti, a který obsahuje základní informace o finanční podpoře z fondu. Toto nařízení bylo novelizováno v červenci 1999 nařízeními 1264/1999 a 1265/1999, kterými se pozměnily a doplnily některá ustanovení v souladu s plánovacím obdobím 2004 - 2006.²⁶

Co se týče nařízení vztahujících se k CF pro období 2007 - 2013, vzniklo *Nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006 o Fondu soudržnosti a zrušení nařízení (ES) č. 1164/1994*, které pomáhá upřesnit poslání Fondu soudržnosti ve vztahu k novému rámci pro jeho činnost a ve vztahu k jeho účelu. Toto specifické nařízení vymezuje zřízení a účel, rozsah pomoci, způsobilost výdajů, podmínky přístupu k pomoci z fondu a přechodná a závěrečná ustanovení. Dne 31. července 2006 bylo navíc v Úředním věstníku EU publikováno nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti pro období 2007 - 2013, a to *Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999*.²⁷

---

²⁵BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C.H.Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6, s. 141.

²⁶POTLUKA, Oto a kol. *Příprava a řízení projektů Fondu soudržnosti: Díl II. Finanční řízení projektů Fondu soudržnosti*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2004b. 216 s. ISBN 80-86684-17-2, s. 13.

²⁷EVROPSKÁ KOMISE. *Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999* [online]. Brusel: Evropská komise, 2006 [cit. 23. 9. 2012]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/2dbb9b15-2566-4967-9551-d46a385b9d2f/Narizeni-Rady-%28ES%29-c-1083_2dbb9b15-2566-4967-9551-d46a385b9d2f.

Jako první státy, které měly možnost čerpat finanční prostředky z Kohezního fondu, byly Španělsko, Portugalsko, Řecko a Irsko. Dne 1. Května roku 2004 došlo k přistoupení dalších 10 států do EU (Česká republika, Estonsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Kypr, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko) které tímto taktéž získaly možnost čerpat z Fondu soudržnosti. Svou možnost získávat finanční podporu z CF od 1. 1. 2004 ztratilo Irsko, které již nesplňuje stanovené podmínky pro pomoc z Fondu soudržnosti. V současném programovém období se dále připojilo Bulharsko a Rumunsko, což znamená, že Fond soudržnosti nyní podporuje celkem 15 států.

2.2.2 Způsobilost a zaměření podpory z Fondu soudržnosti

Pomoc z CF jsou oprávněny čerpat členské státy, jejichž **GNI je nižší než 90 % průměru EU a které odpovídají programu hospodářské konvergence**. V opačném případě bude finanční pomoc z Fondu zastavena. Veřejný dluh členského státu nesmí přesáhnout 60 % hrubého národního produktu a deficit státního rozpočtu nesmí být vyšší než 3 % hrubého národního produktu. Míra pomoci EU poskytovaná fondem tvoří až 85 % veřejných nebo ekvivalentních výdajů. Konkrétní výše pomoci je stanovena podle typu projektu, jenž má být realizován. Projekty jsou vybírány a realizovány příslušným státem, který je odpovědný za řízení a finanční kontrolu projektu. Evropská komise v letech 2007 - 2013 rozhoduje pouze o tzv. „velkých projektech“, jejichž celkové náklady přesahují 25 milionů EUR.²⁸

Fond soudržnosti je určen na podporu velkých projektů ve dvou oblastech, kterými jsou životního prostředí a doprava. Financují se z něj také aktivity v rámci přípravy projektů, jako jsou předběžné studie, propagační a informační kampaně apod. V případě životního prostředí jde o udržování, ochranu a zlepšování kvality životního prostředí, ochranu lidského zdraví, obezřetné a racionální využívání přírodních zdrojů. Druhou skupinu tvoří projekty z oblasti dopravy, jež mají vytvořit nebo modernizovat infrastrukturu v oblasti dopravy v rámci transevropské dopravní sítě nebo projekty, které zajistí napojení na tuto síť. Fond poskytuje přímo finanční prostředky na spolufinancování jasně definovaných projektů.

Může se jednat o projekty jak investičního (samostatný projekt, etapa projektu nebo skupina projektů), tak neinvestičního charakteru (přípravné a srovnávací studie).²⁹

---

²⁸STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR [online], ref. 24.

²⁹Tamtéž.

2.2.3 ISPA jako nástroj předvstupní pomoci

Pro kandidátské země byl, jako příprava na Fond soudržnosti, zřízen finanční nástroj ISPA (Instrument for Structural Policies for pre-Accession, ISPA) neboli *Nástroj předvstupních strukturálních politik*. Zásady fungování nástroje ISPA byly dány Nařízením Rady č. 1267/1999 z 21. června 1999, které je obsahově podobné nařízení k Fondu soudržnosti. Fond ISPA se zaměřoval na financování opatření v oblastech životního prostředí a dopravy.³⁰

Cílem bylo připravit žadatelské země na vstup do EU a rozšířit jejich znalost politik a postupů EU. Finanční nástroj ISPA se zaměřil na financování infrastrukturních projektů v oblastech životního prostředí a dopravy. Jeho úkolem bylo usnadnit implementaci práva EU v kandidátských zemích, v období od r. 2000 do okamžiku jejich vstupu do EU, a přispět k udržitelnému rozvoji těchto zemí.

Projekty z oblasti životního prostředí musely podporovat zavádění environmentální legislativy EU. U dopravních projektů se soustředila pozornost na souvislost opatření s trans-evropskými dopravními sítěmi.³¹

2.2.4 Finanční rámec Fondu soudržnosti pro programové období 2007 – 2013

Od svého počátku, v období let **1993 - 1999** Fond soudržnosti disponoval celkovým objemem prostředků ve výši více než **15 miliard ECU**. Nařízení č. 1264/1999 přidělilo finanční prostředky členským státům, které tehdy přijímali pomoc přibližně takto:

- Španělsko: 61 až 63,5 %,
- Řecko: 16 až 18 %,
- Portugalsko: 16 až 18 %,
- Irsko: 2 až 6 %.

Pro programové období **2000 – 2006** Nařízení (ES) č. 1264/1999 nastavilo celkovou výši prostředků vyčleněných na závazky na částku **18 miliard EUR** v cenách z roku 1999.

---

³⁰EURACTIV. Nástroj ISPA – šance pro životní prostředí a dopravu [online]. *Euractiv.cz*, 2012 [cit. 25. 9. 2012]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/print-version/clanek/nastroj-ispa-sance-pro-zivotni-prostedí-a-dopravu>.

³¹MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. ISPA [online]. *Strukturalni-fondy.cz*, 2012c [cit. 25. 9. 2012]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/e79924bf-cb80-4ac3-a311-1c3f000a6d56/ISPA>.

Způsob rozdělení celkových finančních prostředků fondu mezi členské státy závisel na řadě kritérií, například na počtu obyvatelstva a rozloze dané země, jejím GDP na obyvatele a socioekonomických ukazatelích, apod. Celková částka, kterou tyto členské státy ročně obdržely z fondu soudržnosti spolu s podporou, kterou získali ze strukturálních fondů, však nesměla přesáhnout 4 % jejich GDP.

V rámci současného programového období 2007 – 2013 je třeba zmínit to, že přistoupením nových členských států 1. května 2004, které měly všechny nárok na podporu z Fondu soudržnosti a které stály před novými, důležitými finančními potřebami, muselo dojít k rozšíření oblasti pomoci tohoto fondu, i k navýšení rozpočtu z 18 miliard EUR na **61 miliard EUR** na programové období **2007 – 2013** (58 miliard EUR + 3 miliardy EUR na zvláštní přechodnou podporu). Proto může Fond soudržnosti financovat také činnosti v oblastech, které podporují udržitelný rozvoj a mají jasný vztah k životnímu prostředí, např. energetickou účinnost a obnovitelná energie. V oblasti dopravy se vedle transevropských sítí jedná o železnice, splavné námořní a říční cesty, kombinovanou dopravu a její vzájemnou provázanost, o řízení silniční a letecké dopravy, o ekologickou městskou dopravu a o způsoby hromadné dopravy. Toto rozšíření oblasti působnosti je v souladu s příslušnými ustanoveními Smlouvy a s prioritami stanovenými Evropskou radou v Lisabonu (březen 2000) a v Göteborgu (červen 2001).³²

2.2.5 Zaměření Fondu soudržnosti po roce 2013

Evropská komise v říjnu roku 2011 přijala legislativní návrhy na politiku soudržnosti pro období od roku 2014 do roku 2020. V kontextu aktuální hospodářské situace a stále se snižujícího množství veřejných zdrojů se očekává, že role politiky soudržnosti pro programové období 2014 - 2020 posílí.³³

Fond soudržnosti zde i nadále hraje velmi důležitou úlohu - pomáhá zejména méně rozvinutým členským zemím s integrací na jednotném trhu. Financuje se z něj klíčová dopravní infrastruktura a prostředky na dodržování environmentálních norem.

---

³²EVROPSKÝ PARLAMENT. Fond soudržnosti [online]. *Cicra.europa.eu*, 2012 [cit. 10. 7. 2012]. Dostupné z: http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/policies/regionalcohesion/article_7260_cs.htm.

³³EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2014 - 2020: Investice do růstu a zaměstnanosti* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2011b [cit. 17. 10. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation2014_leaflet_cs.pdf, s. 1.

Fond je součástí politiky soudržnosti Unie, která je hlavní složkou finančního rámce EU na období 2014 - 2020, jenž navrhuje Evropská komise. Unie pro jeho potřeby uvolní značné finanční prostředky. Navrhované nařízení o fondu soudržnosti v období 2014 - 2020 stanovuje i jeho působnost.

V rámci CF to bude fungovat tak, že u členských států s hrubým národním důchodem na hlavu menším než 90 % průměru EU 27 bude Fond soudržnosti investovat do prioritní oblasti životního prostředí. Vhodné budou např. i investice do úspory energií a obnovitelných zdrojů energie.

Vedle podpory rozvoje transevropských dopravních sítí (TEN-T) pomůže Fond soudržnosti také se směřováním investic do systémů nízkouhlíkové dopravy a do městské dopravy.³⁴ Většinou se jedná o země, které k EU přistoupily v roce 2004 a 2006. Přechodná podpora bude poskytnuta zemím, které mohly prostředky čerpat v období 2007 - 2013, ale jejichž příjmy se mezi tím zvýšily, čímž nárok zanikl.

Působnost fondu soudržnosti zůstane vesměs podobná jako v předchozím období a bude z něj čerpána podpora pro:

- investice cílené na dodržování environmentálních norem,
- projekty v energetice s pozitivním dopadem na životní prostředí – například projekty zaměřené na zvyšování energetické účinnosti a využití obnovitelné energie,
- investice do transevropských dopravních sítí a dále městských a nízkouhlíkových dopravních systémů.

Fond soudržnosti také poprvé přispěje k rozvoji *Nástroje pro propojení Evropy* (Connecting Europe facility, CEF), který směřuje ke konkurenceschopnému a udržitelnému evropskému dopravnímu systému.

Návrh Komise byl předložen Evropskému parlamentu a vládám členských států, načež byl 7. - 8. 2. 2013 schválen.³⁵

---

³⁴EVROPSKÁ KOMISE [online], ref. 19.

³⁵EVROPSKÁ KOMISE. *Návrh nařízení o fondu soudržnosti v období 2014 – 2020: Shrnutí pro veřejnost* [online]. Brusel: Evropská komise, 2012c [cit. 30. 10. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/summaries/cohesion/cohesion_summary_cs.pdf, s. 1 - 2.

3 Fond soudržnosti v podmínkách ČR

Česká republika se stala členem Evropské Unie dne 1. května roku 2004, nicméně příprava na čerpání finančních prostředků z Fondu soudržnosti probíhala již dříve. ČR aktivně využívala finanční pomoci z nástroje ISPA, který byl určen kandidátským zemím od roku 2000 a to do doby vstupu země do EU. Zaměření a postupy pro financování jednotlivých projektů ISPA byly analogické s CF. V období 2000 - 2006 bylo pro ČR každoročně alokováno kolem 70 mil. EUR.

Za předkládání projektů odpovídalo *Ministerstvo dopravy a spojů* (MDS) a *Ministerstvo životního prostředí* (MŽP). Národním koordinátorem ISPA (National ISPA Co-ordinator, NIC) byl náměstek ministra pro místní rozvoj ČR. NIC byl odpovědný za přípravu, realizaci a monitorování projektů a předsedá Monitorovacímu výboru ISPA. Koordinační výbor ISPA (KV ISPA) na ministerstvu pro místní rozvoj (MMR) se zabýval projednáváním návrhů projektů a souvisejících strategií včetně otázek týkajících se implementace nástroje ISPA. Členy KV ISPA byli zástupci MMR, MF, MDS a MŽP.

Priority ISPA byly stanoveny Národní strategií pro dopravu a Národní strategií pro životní prostředí. Oba strategické dokumenty byly předkládány Evropské komisi pro informaci.³⁶

Po přistoupení ČR do EU mohla být implementace projektů schválených v režimu ISPA plynule převedena do režimu CF.³⁷ Základním předpokladem toho, aby ČR mohla v budoucnu využívat finanční prostředky z Fondu soudržnosti, bylo zařazení nástroje ISPA do předvstupních programů podpory z EU. Míra pomoci EU poskytovaná nástrojem ISPA tvořila až 85 % veřejných nebo ekvivalentních výdajů a konkrétní výše pomoci byla dále stanovena podle typu projektu, který měl být realizován.

Následující tabulka zobrazuje rozložení finančních prostředků v rámci jednotlivých kandidátských zemí.

---

³⁶MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. ISPA [online]. *Mfcr.cz*, 2005 [cit. 22. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/pom_eu_ukonprogr_ispa.html.

³⁷MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Fond soudržnosti a Česká republika [online]. *Fondsoudržnosti.cz*, 2006a [cit. 20. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.fondsoudržnosti.cz/ofondu/>.

Tabulka 3.1: Rozdělení finančních prostředků nástroje ISPA pro kandidátské země

Země	Procentní podíl rozpočtu ISPA	Miliardy EUR ročně
Bulharsko	8 – 12	83,2 – 124,8
Česká republika	5,5 – 8	57,2 – 83,2
Estonsko	2 – 3,5	20,8 – 36,4
Litva	4 – 6	41,6 – 62,4
Lotyšsko	3,5 – 5,5	36,4 – 57,2
Maďarsko	7 – 10	72,8 – 104
Polsko	30 – 37	312 – 384,8
Rumunsko	20 – 26	208 – 270,4
Slovensko	3,5 – 5,5	36,4 – 57,2
Slovinsko	1 – 2	10,4 – 20,8

Zdroj: INSTITUT PRO EVROPSKOU POLITIKU EUROPEUM [online], 2002; vlastní zpracování

3.1 Vymezení Fondu soudržnosti v podmínkách ČR

Fond soudržnosti byl zřízen v roce 1993 k poskytování pomoci na národní úrovni vybraným zemím, aby se připravily na **vstup do hospodářské a měnové unie**. CF je určen pro podporu chudších států EU a v programovém období 2007 - 2013 pomáhá 12 novým členským státům střední Evropy a Středomoří a také starším členským členům EU jako např. Řecku, Portugalsku a Španělsku. Historicky tak Fond soudržnosti financuje projekty ve sféře životního prostředí a transevropských dopravních sítí.³⁸

3.1.1 Působnost Fondu soudržnosti v ČR

Fond soudržnosti, poskytuje prostředky na velké investiční projekty v sektorech **životního prostředí a dopravy** (transevropské dopravní sítě) v členských státech Unie, jejichž GNI je nižší než 90 % průměru EU 25 a které splňují program **hospodářské konvergence**. Česká republika tuto podmínku splňuje. Fond se specificky nezaměřuje na regionální politiku, proto nebyl primárně zařazen mezi strukturální fondy, ovšem v programovém období 2007 - 2013 se stal jejich součástí, v zájmu dosažení větší součinnosti intervence jednotlivých fondů. Pomoc z tohoto fondu je doplňující vzhledem k pomoci, kterou regionům poskytují strukturální fondy.³⁹

³⁸SPRÁVA ŽELEZNIČNÍ DOPRAVNÍ CESTY. Fondy EU obecně [online]. *Szdc.cz*, 2012 [cit. 20. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.szdc.cz/modernizace-drahy/spolufinancovani-z-eu.html>.

³⁹MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Působnost Fondu soudržnosti [online]. *Strukturalni-fondy.cz*, 2012d [cit. 14. 12. 2012]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Fond-soudrznosti>.

3.1.2 Priority a strategie Fondu soudržnosti v ČR

Národní strategický referenční rámec ČR (NSRF) je důležitým dokumentem, který obsahuje priority a opatření, na které by chtěla členská země využít prostředky z fondů EU. Obsahuje závazky členského státu vůči EU, který je zároveň spojnicí mezi evropskými prioritami Strategických obecných zásad Společenství a národními prioritami politiky soudržnosti rozpracovanými v operačních programech.

NSRF stanovuje **globální cíl ČR v rámci politiky soudržnosti**, který představuje přeměnu socioekonomického prostředí ČR se zachováním principů udržitelného rozvoje, aby mohla být ČR přitažlivějším místem pro investice, práci i život svých obyvatel. Udržitelného růstu s cílem dosáhnout hospodářské úrovně EU 25 pak může být dosaženo pouze tehdy, pokud bude trvale posilována konkurenceschopnost.

ČR usiluje především o zlepšení zaměstnanosti a harmonický a vyvážený rozvoj regionů, což povede ke zlepšování úrovně kvality života v zemi. Konkurenceschopnost a schopnost dosáhnout udržitelného růstu je dosažitelná kombinací vnitřních a vnějších faktorů, tedy schopnosti eliminovat vnitřní bariéry a slabá místa a efektivně využít příležitostí vyplývající z členství ČR v EU a globalizované ekonomiky.

Jedním ze strategických cílů NSRF ČR je posilování konkurenceschopnosti podnikatelského sektoru zvyšováním jeho produktivity a urychlením udržitelného hospodářského růstu založené na systematicky rozvíjeném inovačním potenciálu silné a progresivně strukturované české ekonomiky, generující robustní a udržitelný ekonomický růst. Druhým strategickým cílem, je vytvoření moderní občanské společnosti otevřené vnějším příležitostem, společnosti, která je schopná reagovat na tyto impulsy. Cílem je podpořit rozvoj vnitřně různorodé, sociálně citlivé a soudržné společnosti a přispět ke zvyšování kvality života obyvatel, vytvořit moderní vzdělávací systém, který by přispěl k rozvoji znalostní ekonomiky, a stal se zdrojem efektivity a flexibility trhu práce, což vyústí ve vytvoření silné ekonomiky, schopné vytvářet nová a kvalitní pracovní místa.⁴⁰

---

⁴⁰MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Národní strategický referenční rámec ČR 2007 - 2013* [online]. Praha: MMR ČR, 2007 [cit. 12. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/c81992d9-a5a7-4382-a859-a7ec13e9d654/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CJ-cervenec_s.36-43.

Významným prvkem **strategie** Fondu soudržnosti v České republice je zejména přizpůsobení obecných priorit Fondu soudržnosti specifickým podmínkám a potřebám České republiky. V oblasti **životního prostředí**, byly vedle obecných priorit strategie CF, kterými jsou nakládání s odpadními vodami, zásobování pitnou vodou a nakládání s odpady a obaly, navrženy další 2 prioritní oblasti a to ochrana ovzduší spolu s odstraňováním starých ekologických zátěží. V oblasti **dopravy** byly jako nejdůležitější priority strategie CF stanoveny rozvoj silnic a dálnic, rozvoj železniční sítě, rozvoj civilního letectví, rozvoj vodní dopravy a rozvoj multimodální dopravy.⁴¹

Priority Fondu soudržnosti se zcela shodují s obecnými cíli Státní politiky životního prostředí ČR (SPŽP ČR), s Plánem odpadového hospodářství ČR a Národním programem snižování emisí ČR v oblasti **životního prostředí**. V oblasti **dopravy** se priority a cíle CF shodují s Dopravní politikou ČR pro léta 2005 – 2013.

Státní politika životního prostředí ČR (SPŽP ČR) představuje základní rámec pro dlouhodobé směřování udržitelného rozvoje v ČR se zaměřením na environmentální sféru a definuje hlavní priority pro oblast životního prostředí, kterými jsou ochrana přírody, krajiny a její biologické rozmanitosti, udržitelné využívání přírodních zdrojů (vč. vody), materiálové toky a nakládání s odpady, životní prostředí a kvalita života (snižování zátěže toxickými kovy, snižování zátěže ovzduší emisemi, hluk, omezování průmyslového znečištění a rizik), ochrana klimatické systému Země a omezení dálkového přenosu znečištění.⁴²

Plán odpadového hospodářství ČR (POH ČR) stanovuje konkrétní cíle a opatření pro nakládání s odpady na území České republiky. Cíle stanovené v Plánu odpadového hospodářství směřují zejména k podpoře materiálového využití odpadů a omezení jejich negativního vlivu na lidské zdraví a životní prostředí.⁴³

Národní program snižování emisí ČR (NPSE ČR) představuje základní koncepci v oblasti ochrany ovzduší. Cílem NPSE je snížit rizika pro lidské zdraví, snížit zátěž životního prostředí látkami poškozujícími ekosystémy a vegetaci a vytvořit předpoklady pro regeneraci postižených složek životního prostředí a pro snižování.

---

⁴¹MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Strategie Fondu soudržnosti – implementační systém* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2004 [cit. 13. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Upload/Programy-2004-2006/Strategie-Fondu-soudrznosti---implementacni-system>, s.14 - 16.

⁴²MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Státní politika životního prostředí ČR* [online]. Mzp.cz, 2012a [cit. 12. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotního_prostředí.

⁴³MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Plán odpadového hospodářství ČR* [online]. Mzp.cz, 2012b [cit. 13. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarství_cr.

V souvislosti s těmito cíli je kladen důraz na podporu nových environmentálně šetrných technologií a využití potenciálu energetických úspor. Cílem této koncepce je zamezení výše uvedených rizik, která plynou ze znečištění ovzduší a tím přispět k naplnění strategického cíle Environmentálního pilíře Strategie udržitelného rozvoje České republiky.⁴⁴

Dopravní politika ČR pro léta 2005 – 2013 (DP ČR) je jedním z klíčových dokumentů ČR pro další rozvoji v oblasti dopravy. Ta vymezuje na dalších osm let priority, které bude stát politicky, finančně i koncepčně podporovat. Dopravní politika se zaměřuje na zlepšení podmínek pro kvalitní dopravní obslužnost regionů a celého území ČR, které by měly usilovat o rovnováhu mezi kvalitou veřejných dopravních služeb a racionálnější využitím osobních automobilů, možností ovlivnění dělby přepravní práce a stanovení objektivně spravedlivých plateb za dopravu a přepravu.

Jako hlavní cíle této politiky byly v ČR definovány především dosažení vhodné dělby mezi druhy dopravy zajištěním rovných podmínek na dopravním trhu, zajištění kvalitní dopravní infrastruktury, zajištění financování v sektoru dopravy, zvýšení bezpečnosti dopravy a podpora rozvoje dopravy v jednotlivých regionech.⁴⁵

3.1.3 Institucionální zajištění Fondu soudržnosti v ČR

Řídícím orgánem Fondu soudržnosti je v České republice *Ministerstvo pro místní rozvoj* (MMR), jehož úkoly jsou například kontrola systému implementace a koordinace prací na Strategiích Fondu soudržnosti zpracovaných sektory dopravy a životního prostředí, sledování dodržování vhodné rovnováhy mezi financováním projektů dopravní infrastruktury a projektů životního prostředí, předkládání žádostí Evropské komisi o schválení projektů, zasílání žádostí o platby Platebnímu orgánu, průběžné monitorování či posuzování a schvalování závěrečné zprávy o realizaci projektu.⁴⁶

---

⁴⁴MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. Národní program snižování emisí ČR [online]. *Mzp.cz*, 2012c [cit. 14. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/narodni_program_s nizovani_emisi.

⁴⁵MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Dopravní politika ČR 2005 – 2013: Aktualizace 2011 – materiál pro připomínkové řízení* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2011a [cit. 14. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.mdcz.cz/cs/Strategie/Dopravni_politika/Dopravni_politika.htm, s. 5.

⁴⁶POTLUKA, Oto, ref. 23, s. 41.

Navíc koordinuje dva **zprostředkující orgány** fondu – *Ministerstvo životního prostředí (MŽP)* a *Ministerstvo dopravy (MD)*, které jsou zodpovědné za strategii ve svém sektoru a za celkovou realizaci projektů v daném sektoru a jejich úkoly jsou zpracování strategie pro financování projektů v rámci Fondu soudržnosti za daný sektor, dohled nad výběrovými řízeními projektů, uzavírání smluv o financování projektů s konečnými příjemci, předkládání souhrnných informací o stavu realizace projektů CF Řídícímu orgánu v rámci přípravy jednání Monitorovacího výboru, dále odpovídají za to, že projekt má zajištěny dostatečné prostředky na spolufinancování, kontrolují dodržování předpisů EU týkajících se zejména znatelnosti vynaložených prostředků, ochrany životního prostředí a propagace Fondu soudržnosti, ověřují projekty za účelem zajištění jejich souladu s principy Společenství, zejména s pravidly zadávání veřejných zakázek, veřejné podpory, rovných příležitostí žen a mužů a předcházení negativním dopadům na životní prostředí.

Realizační orgány CF v ČR tvoří *Státní fond ŽP ČR (SFŽP)*, *Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD)* a *Správa železniční dopravní cesty (SŽDC)*, jež jsou odpovědné za celkovou realizaci projektů v daném sektoru.

Mezi úkoly realizačních orgánů patří předkládání projektů, prokazování zajištěného spolufinancování projektu, zadávání veřejných zakázek, provádění výběrových řízení podle pravidel Společenství, zajišťování formální i věcné správnosti procesu výběru projektů, provádění kontrol fyzické realizace projektů a reálnosti vynaložených prostředků vzhledem k uskutečněným pracím, pravidelné předkládání informací o stavu realizace projektů fondu zprostředkujícímu subjektu nebo předkládání konečné zprávy o realizaci projektu řídícímu orgánu.

Jako **platební orgán** pak vystupuje *odbor Národního fondu Ministerstva financí ČR*. Mezi jeho hlavní úkoly patří zejména správa prostředků poskytnutých z fondu z účtu vedeného u ČNB, vypracovává a předkládá žádosti o průběžné platby a platby konečných zůstatků Evropské komisi na základě výkazů výdajů předložených řídícím orgánem a přijímá platby z Evropské komise. Zprostředkujícím subjektem platebního orgánu je **platební jednotka**, která je složena ze *Státního fondu životního prostředí a Ministerstva dopravy ČR*. Platební jednotka především uzavírá písemnou dohodu s platebním orgánem o delegování pravomocí, přijímá žádosti o platby konečným příjemcům od řídícího orgánu, provádí kontrolu žádostí před provedením platby.⁴⁷

---

⁴⁷POTLUKA, Oto, ref. 23, s. 42 - 43.

Na Ministerstvu pro místní rozvoj byl v roce 2003 zřízen *odbor Řídícího orgánu Fondu soudržnosti*, jehož cílem bylo zajistit úspěšné dokončení využívání nástroje ISPA a do konce roku 2003 zajistit plnou funkčnost Řídícího orgánu Fondu soudržnosti.⁴⁸

3.1.4 Finanční rámec Fondu soudržnosti v ČR pro programové období 2007 – 2013

Z prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti určených na programové období **2004 - 2006** měla ČR možnost čerpat cca **2,6 mld. EUR**, tj. cca 877 mil. EUR ročně. Tyto prostředky bylo možné čerpat ještě v průběhu celého roku 2008. V období **2007 - 2013** se alokace ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti výrazným způsobem navýšila. ČR má k dispozici na toto období cca **26,7 mld. EUR**, a tedy na jeden rok více než na roky 2004 - 2006 dohromady.⁴⁹

Tabulka 3.2: Finanční alokace politiky HSS EU pro ČR

<i>Strukturální operace 2007 – 2013, alokace pro ČR v běžných cenách (mil. EUR)</i>	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Strukturální fondy	2 223	2 330	2 438	2 550	2 663	2 775	2 889
Fond soudržnosti	1 096	1 150	1 202	1 258	1 314	1 371	1 427
Celkem strukturální operace	3 319	3 480	3 640	3 809	3 977	4 145	4 316

Zdroj: MINISTERSTVO FINANCÍ ČR [online], ref. 49; vlastní zpracování

Částka vyhrazena ze strukturálních fondů EU pro ČR činí celkem za období 2007 - 2013 přibližně 17 867 mil. EUR a celková alokace pro ČR z Fondu soudržnosti se vyšplhala až na 8 818 mil. EUR. Součet všech strukturálních operací v programovém období 2007 - 2013 v ČR činí 26 686 mil. EUR.

3.1.5 Implementační cyklus projektů spolufinancovaných z Fondu soudržnosti v ČR

Implementace projektu prochází několika kroky. Nejdříve se začíná **vydáním Rozhodnutí** Evropské Komise a Rozhodnutí ministra životního prostředí či ministra dopravy. Podmínkou pro financování a implementaci projektu je uzavření „Smlouvy o financování a implementaci projektu v rámci Fondu soudržnosti“.

⁴⁸STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. Zodpovědné instituce [online]. *Sfzp.cz*, 2013 [cit. 27. 1. 2013]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/seke/139/zodpovedne-institute/>.

⁴⁹MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Finanční alokace na strukturální fondy a Fond soudržnosti [online]. *Mfcr.cz*, 2012 [cit. 27. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_financi_alokace.html.

Realizace projektů je dále průběžně systematicky monitorována a vyhodnocována příslušnými orgány SFŽP ČR, Ředitelstvím silnic a dálnic, Správou železniční dopravní cesty a nakonec také EK.

Samotná implementace má tři hlavní etapy. První etapu tvoří **výběrová řízení na dodavatele** služeb a na dodavatele stavebních prací. Druhá etapa, představuje po **uzavření smlouvy** s vítězným uchazečem zadávacího řízení, samotnou stavbu, která je průběžně monitorována. Refundace vynaložených finančních prostředků se řídí „Metodikou finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti“. Poslední, třetí etapou implementace projektu, je **vyhodnocení dosažených výsledků** a splnění cílů projektu. Konečný příjemce je povinen do šesti měsíců od fyzického dokončení projektu vypracovat závěrečnou zprávu.⁵⁰

3.1.6 Zaměření Fondu soudržnosti v ČR v programovém období 2014 – 2020

Fond soudržnosti bude podle nového *návrhu Nařízení Evropského parlamentu a Rady o fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1084/2006* i nadále stanoven na podporu velkých projektů, stejně jako v předchozím programovém období se zaměřením na oblast životního prostředí a dopravy. V rámci životního prostředí se bude CF soustředit na podporu investic, které budou zaměřeny na přizpůsobení se změnám klimatu a prevenci možných rizik, investic do oblasti vodního a odpadového hospodářství a v neposlední řadě také do oblasti městského prostředí. V rámci dopravy bude CF přispívat investicemi do transevropské dopravní sítě, nízkouhlíkových dopravních systémů či městské dopravy.⁵¹

3.2 Operační programy spolufinancované z Fondu soudržnosti v ČR

Fond soudržnosti EU v ČR spolufinancuje 2 základní a zároveň největší operační programy, kterými jsou *OP Doprava*, jenž se zaměřuje na vybudování kvalitnější dopravní infrastruktury a větší propojenost dopravy v rámci sítě TEN-T. Druhým operačním programem je *OP Životní prostředí*, který řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, zasazuje se za ochranu krajiny, využívání obnovitelných zdrojů energie a budování „zelené infrastruktury“. Financují se z něj projekty v oblasti protipovodňových opatření, snižování emisí, zateplování budov, zlepšování stavu přírody a krajiny, apod.

⁵⁰STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR [online], ref. 24.

⁵¹EVROPSKÁ KOMISE. *Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1084/2006*. Brusel: Evropská komise, 2011c [cit. 12. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/7f955f8c-a12e-4006-bd0c-37b4bdc9dc63/FS-cj>, s. 5.

3.2.1 Operační program Doprava

Operační program Doprava (OPD) je největším operačním programem v České republice z hlediska objemu výdajů, zaměřený na zkvalitnění dopravní infrastruktury, se snahou o větší propojenost železniční, silniční a říční dopravy, s cílem rozvíjet transevropské dopravní síť (TEN-T). Jde především o celostátní infrastrukturu, jako jsou dálnice, rychlostní komunikace a silnice I. třídy. Úsilí v rámci OP je také směřováno na rozvoj a modernizaci metra v Praze.

Spadá mezi **tematické operační programy** (TOP) v cíli Konvergence a z ERDF a CF je pro něj vyčleněno 5,82 mld. EUR.⁵² Operačním programem Doprava jsou realizovány zejména dopravní aspekty strategických cílů, vyplývajících z Národního rozvojového plánu. OP Doprava sleduje priority jak evropského, tak nadregionálního významu a v jejich realizaci se doplňuje s dopravními intervencemi v rámci ROP.

OP Doprava se zároveň soustředí na realizaci priorit a cílů stanovených Dopravní politikou ČR na léta 2005 - 2013 spolu s respektováním cílů trvale udržitelného rozvoje.⁵³

Globální cíl OPD

Operační program Doprava pro období 2007 - 2013 naplňuje strategický cíl NSRF - Atraktivní prostředí, společně s jeho prioritou Zlepšení dostupnosti dopravou, která tvoří globální cíl OPD ve všech druzích dopravy jako je železniční, silniční, vnitrozemská vodní, multimodální i městská.

Na základě principu respektování udržitelného rozvoje, strategických cílů NSRF a s ohledem na strategické dokumenty, zejména DP ČR, se OP Doprava zaměřuje na:

- pokračování v dokončování a modernizaci transevropských sítí TEN-T na území ČR,
- podporu druhového rozložení dopravy upřednostňujícího druhu šetrnější k životnímu prostředí,
- podporu multimodálních projektu, tj. propojování dopravy železniční a vnitrozemské vodní s dopravou silniční, zejména se zaměřením na budování a modernizaci železniční infrastruktury,

---

⁵²MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Doprava [online]. *Strukturalni-fondy.cz*, 2012e [cit. 20. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Doprava>.

⁵³MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. OP Doprava – základní informace [online]. *Opd.cz*, 2010a [cit. 21. 1. 2013]. Dostupné z: <http://opd.cz/cz/Zakladni-informace>.

- investice na zlepšení parametru sítě silnic I. třídy nezahrnuté do sítě TEN-T včetně odstranění úzkých míst,
- pokračování ve výstavbě metra jako ekologické dopravy a systémy pro řízení silniční dopravy v hlavním městě Praze.⁵⁴

Specifické cíle OPD

Specifické cíle OPD byly definovány v souladu s nařízeními vytvořenými Evropskou komisí, která upravují záměry politiky soudržnosti v programovém období 2007 - 2013, s respektováním závěrů Lisabonské strategie, CSG, základními rozvojovými strategiemi v ČR a rozvíjejí se na základě jednotlivých prioritních os programu.⁵⁵

Operační program Doprava je rozdělen do **7 prioritních os**, které se dále dělí na tzv. oblasti podpory, jež určují, jaké typy projektů mají být danou osou podpořeny.

Prioritní osy OPD:

1. Modernizace železniční sítě TEN-T
2. Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T
3. Modernizace železniční sítě mimo sít' TEN-T
4. Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T
5. Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hl. m. Praze
6. Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy
7. Technická pomoc

Tabulku s celkovou alokací OPD, rozdělenou do prioritních os, můžeme vidět v tabulce níže.

⁵⁴MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Operační program Doprava na léta 2007 - 2013* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2010b [cit. 2. 2. 2013]. Dostupné z: <http://opd.cz/cz/Programove-dokumenty>, s. 58.

⁵⁵MINISTERSTVO DOPRAVY ČR [online], ref. 54, s. 59.

Tabulka 3.3: Celková alokace OPD podle prioritních os

Prioritní osa	EUR	% celkové alokace OPD
1	2 196 706 382	37,7
2	1 614 071 569	27,7
3	393 547 402	6,8
4	1 098 426 088	18,9
5	330 076 926	5,7
6	119 426 722	2
7	69 235 274	1,2
Celkem	5 821 490 363	100

Zdroj: MINISTERSTVO DOPRAVY ČR [online], ref. 53; vlastní zpracování

Prioritní osa 1 Modernizace železniční sítě TEN-T - Podpora se zaměřuje na úseky sítě železniční dopravy, které tvoří součást prioritních projektů, uvedených v rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 884/2004/ES. Podporována je i modernizace a rozvoj železničních tratí v rámci transevropských sítí a železničních uzlů. Součástí podpory je také zajištění interoperability železniční infrastruktury a vozidel, která budou její součástí.

Prioritní osa 2 Výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě TEN-T - Podpora je věnována výstavbě nových silničních a dálničních úseků, které by měly nahradit nevyhovující části silniční sítě v rámci TEN-T. Současně by se tak měly zlepšit parametry na již existujících úsecích silnic a dálnic na transevropské dopravní síti. Prioritní osa 2 se soustředí na silnice a dálnice, na kterých měly být zahájeny práce před rokem 2010, a jsou zmíněny v rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 884/2004/ES. Podpora se také vztahuje na modernizaci a rozvoj rychlostních silnic, dálnic i ostatních silnic I. třídy na TEN-T, které jsou rovněž ve správě Ředitelství silnic a dálnic ČR.

Prioritní osa 3 Modernizace železniční sítě mimo síť TEN-T - Podporovány jsou aktivity pro modernizaci a výstavbu železničních tratí, které leží mimo TEN-T. Jde převážně o podporu dopravy, která by byla šetrnější k ŽP, a zároveň by mohla napomoci ke značnému odlehčení silniční sítě. Důležitá pro železniční dopravu je také kvalitní síť navazujících tratí nejen s národním, ale i mezinárodním významem, tudíž jsou aktivity v této oblasti také podporovány.⁵⁶

Prioritní osa 4 Modernizace silnic I. třídy mimo TEN-T - Podpora je vynaložena na výstavbu a modernizaci rychlostních silnic a ostatních silnic I. třídy mimo síť TEN-T.

⁵⁶MINISTERSTVO DOPRAVY ČR [online], ref. 54, s. 104.

Prioritní osa 5 Modernizace a rozvoj pražského metra a systémů řízení silniční dopravy v hl. m. Praze - Podpora této osy je zaměřena na výstavbu metra, což by zajistilo větší zájem o městskou hromadnou dopravu a zmírnilo tak negativní vlivy silniční dopravy pomocí zavádění telematických systémů v hlavním městě.

Prioritní osa 6 Podpora multimodální nákladní přepravy a rozvoj vnitrozemské vodní dopravy - Jde především o podporu multimodálních přepravních systémů, zahrnujících překladiště kombinované dopravy a infrastrukturu VLC. Dále jsou aktivity v této oblasti zaměřeny na rozvoj a modernizaci vnitrozemských vodních cest či na dobudování vnitrozemských vodních cest splavněním dosud nesplavných úseku, což povede ke zlepšování parametrů již využívaných vodních cest v rámci sítě TEN-T.

Prioritní osa 7 Technická pomoc OP Doprava - Podpora je zaměřena na podporu a zajištění implementace OP Doprava. Jedná se o financování aktivit spojených s řízením programu, např. zabezpečení kvalitní personální kapacity na všech úrovních implementační struktury, podpora monitoringu programu a projektů, zabezpečení publicity programu a projektů, apod.⁵⁷

O podporu z OP Doprava mohou žádat vlastníci a správci dotčené infrastruktury, vlastníci drážních vozidel a provozovatelé drážní dopravy, vlastníci překládacích mechanismů u multimodální dopravy a případně další relevantní subjekty.

Implementační struktura OPD

Hlavní zodpovědnost za implementaci Operačního programu Doprava má Řídící orgán, který převádí některé z činností na ostatní subjekty, popřípadě přebírá výsledky jejich činností. V rámci nastavení řídicí a kontrolní struktury se rozlišují intervence, které spadají čistě do majetku České republiky a ostatní intervence, v rámci kterých se o podporu může ucházet více příjemců. Subjektem, který zprostředkovává vazbu sociálních partnerů a s orgány EU, byl ustanoven Monitorovací výbor OPD, který vykonává hodnotící a monitorovací funkci.

Řídící orgán dále spolupracuje s Národním orgánem pro koordinaci a to v oblasti metodik, celkového monitorování a evaluace pomoci ze SF a CF. Platební a certifikační orgán je odpovědný za ověřování výkazů výdajů a žádostí o platby před jejich odesláním Evropské Komisi a provádění auditu implementace OPD má na starosti Auditní orgán.⁵⁸

⁵⁷MINISTERSTVO DOPRAVY ČR [online], ref. 53.

⁵⁸MINISTERSTVO DOPRAVY ČR [online], ref. 54, s. 106.

Výkonem funkce **řídícího orgánu Operačního programu Doprava** byl pověřen *odbor fondů EU Ministerstva dopravy* a **zprostředkujícím subjektem OPD** pro implementaci je *Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI)*, na nějž může MD převést část svých pravomocí. Výkonem funkce **Platebního a certifikačního orgánu (PCO)** byl pověřen *odbor Národního fondu Ministerstva financí* a funkcí **Auditního orgánu OPD** byla pověřena *Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu*.⁵⁹

Finanční zajištění sektoru dopravy je realizováno prostřednictvím několika zdrojů:

- *Národní veřejné zdroje ČR (SFDI, státní rozpočet)* – V letech 2008 – 2010 byl výdajový rámec Státního fondu dopravní infrastruktury stanoven na minimálně 45 mld. Kč ročně. Tyto prostředky jsou využity na akce národního charakteru a na společné financování prostředků z fondů EU tam, kde nebude možné být financování pokryto úvěry od Evropské investiční banky.
- *Prostředky strukturální politiky EU (OP Infrastruktura, ISPA/CF 2000 - 2006, OP Doprava)* - V letech 2007 a 2008 v rámci OP Infrastruktura a v letech 2007 - 2011 v rámci Fondu soudržnosti, bylo možné využívat podpory ze zdrojů na strukturální politiku pro léta 2000 - 2006. ROP a regionální rozpočty budou důležitým nástrojem pro udržování regionálních silnic II. a III. třídy.⁶⁰
- *Prostředky finančního nástroje TEN-T* - Česká republika využívá této finanční pomoci pro přípravu projektů (projektové studie) a zároveň se snaží o koordinaci s prostředky v rámci OP Doprava.
- *Úvěrové prostředky (Evropská investiční banka)* – EIB se aktivně podílí na spolufinancování infrastruktury v oblasti dopravy a zajistila tak České republice úvěr na financování prostředků OPD. Dochází tak ke kombinaci s finančními prostředky OP Doprava, aby mohlo být společně pokryto 100 % nákladů projektu.
- *PPP (Public Private Partnership)* – Představuje spolupráci mezi sektorem veřejným a sektorem soukromým, při čemž využití zdrojů a schopností soukromého sektoru povede k efektivnějšímu zajištění veřejné infrastruktury či veřejných služeb.⁶¹

---

⁵⁹MINISTERSTVO DOPRAVY ČR [online], ref. 54, s. 123.

⁶⁰Tamtéž, s. 148.

⁶¹Tamtéž, s. 150.

Návrh rozložení podpory mezi jednotlivé OP je základním údajem pro výši spolufinancování z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti. Pro stanovení výše absorpční kapacity byly předloženy podklady MD, zpracované příslušnými odbory. Tyto požadavky byly korigovány požadavky zástupců regionu a dále upraveny především podle DP ČR a také z požadavku ŘSD ČR, SŽDC a krajských úřadů. V OP se nepředpokládá využití křížového financování a míra financování je stanovena na **85% způsobilých výdajů** projektu.⁶²

3.2.2 Operační program Životní prostředí

Operační program Životní prostředí (OPŽP) je druhým největším českým operačním programem, který je zaměřen podporu kvality životního prostředí, s čímž je spojeno i zdraví obyvatelstva. Přispívá ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu a využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální osvětu.

OPŽP spadá mezi **tematické operační programy** (TOP) v cíli Konvergence a z pohledu finančních prostředků je druhým největším českým operačním programem. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti je pro něj vyčleněno 4,92 mld. EUR.⁶³ Cílem operačního programu je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí v České republice. Operační program Životní prostředí nabízí v období let 2007-2013 možnost realizace široké škály opatření investičního i neinvestičního charakteru. Jedná se o program primárně financovaný z fondů EU, kofinancovaný z národních zdrojů a ukládající příjemci podpory povinnost finanční spoluúčasti ve výši minimálně 10 % z celkových způsobilých výdajů.

Globální cíl OPŽP

Zlepšování kvality životního prostředí a jeho ochrana, je **globálním cílem OP Životní prostředí**, což patří také do základních principů trvale udržitelného rozvoje. Základem zdraví obyvatel je kvalitní životní prostředí, které přispívá ke zvýšení atraktivnosti území pro život, práci i investice.

---

⁶²MINISTERSTVO DOPRAVY ČR [online], ref. 54, s. 151.

⁶³MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Životní prostředí [online]. *Strukturalni-fondy.cz*, 2012f [cit. 2. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>.

Pokud se bude zvyšovat investiční atraktivita, bude tak docházet ke zvyšování zaměstnanosti a také ke konkurenceschopnému hospodářskému růstu v regionech založeném na udržitelném rozvoji.⁶⁴

Specifické cíle OPŽP

Specifické cíle OPŽP jsou pak rozvíjeny v rámci **osmi prioritních os** programu, které se dále dělí na tzv. oblasti podpory, jež určují, jaké typy projektů mají být danou osou podpořeny.

Prioritní osy OPŽP:

1. Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní
2. Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí
3. Udržitelné využívání zdrojů energie
4. Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží
5. Omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik
6. Zlepšování stavu přírody a krajiny
7. Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu
8. Technická pomoc

V tabulce 3.4 vidíme celkovou alokaci programu pro programové období 2007 – 2013 rozdělenou do prioritních os.

Tabulka 3.4: Celková alokace OPŽP podle prioritních os

Prioritní osa	EUR	% celkové alokace OPD
1	1 988 552 501	40,44
2	634 146 020	12,89
3	672 971 287	13,68
4	776 505 331	15,76
5	60 605 709	1,23
6	599 423 825	12,2
7	42 452 678	0,86
8	143 209 747	2,91
Celkem	4 917 867 098	100

Zdroj: MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR [online] 2012d, s. 84; vlastní zpracování

⁶⁴MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Programový dokument OPŽP pro období 2007 – 2013, verze 2* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2012d [cit. 2. 2. 2013]. Dostupné z: http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/42/12802-pd_opzp_unor_2012.pdf, s. 53.

Prioritní osa 1 Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní - Zaměřuje se na zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, zlepšení jakosti a dodávek pitné vody či snižování rizika povodní.

Podpora se týká např. výstavby čistíren odpadních vod, zdrojů pitné vody nebo výstavby či rekonstrukce kanalizací sloužících veřejnosti, technických opatření ke snížení vypouštění zvláště nebezpečných látek z průmyslových zdrojů znečištění, budování a modernizace systému předpovědní a hlásné povodňové služby či úpravy koryt přírodě blízkým způsobem v současně zastavěných územích obcí nebo také výstavby poldrů.⁶⁵

Prioritní osa 2 Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí - Přispívá ke zlepšení kvality ovzduší, úspory energie a omezování emisí. Tato prioritní osa podporuje aktivity jako je např. pořízení nízkoemisních spalovacích zdrojů, nových rozvodů tepla včetně centrálního zdroje, výsadba a regenerace izolační zeleně oddělující obytnou zástavbu od průmyslových staveb či komerčních areálů nebo frekventovaných dopravních koridorů.⁶⁶

Prioritní osa 3 Udržitelné využívání zdrojů energie - Jedná se o výstavbu nových a rekonstrukci stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie (OZE) pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny, realizace úspor energie a využití odpadního tepla.⁶⁷

Prioritní osa 4 Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží - V rámci prioritní osy 4 se podporují aktivity zaměřené na snížení nadměrné produkce odpadů, zvýšení využívání odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů a odstraňování závažných starých ekologických zátěží. Prostředky se poskytují na aktivity týkající se např. rekultivace starých skládek a odstranění nepovolených skládek ve zvláště chráněných územích, třídačky odpadů i s navazujícími technologiemi, na zařízení pro energetické využití zdravotnických odpadů či sanaci vážně kontaminovaných lokalit.⁶⁸

---

⁶⁵EUROPROJECT. Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní [online]. *Europroject.cz*, 2011a [cit. 10. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.europroject.cz/65-zlepovn-vodohospodsk-infrastruktury-a-sniovn-rizika-povodn>.

⁶⁶EUROPROJECT. Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí [online]. *Europroject.cz*, 2011b [cit. 10. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.europroject.cz/66-zlepovn-kvality-ovzdu-a-sniovn-emis>.

⁶⁷MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR [online], ref. 64, s. 63.

⁶⁸EUROPROJECT. Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží [online]. *Europroject.cz*, 2011c [cit. 10. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.europroject.cz/68-zkvalitnn-nakldn-s-odpady-a-odstraovn-starch-ekologickch-zt>.

Prioritní osa 5 Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik - Podporuje zejména omezování průmyslového znečištění a množství emisí a přenosů látek nebo také pokles kontaminace složek životního prostředí (včetně potravinového řetězce) chemickými látkami.

Prioritní osa 6 Zlepšování stavu přírody a krajiny - Hlavním cílem této osy je zastavení poklesu biodiverzity a zvýšení ekologické stability krajiny. Aktivity financované v rámci prioritní osy 6 jsou zaměřeny na obnovu krajinných struktur, optimalizaci vodního režimu krajiny, podporu regenerace urbanizované krajiny, prevenci sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně podzemních vod. Prostřednictvím prioritní osy dochází k zajišťování péče o chráněná území a revitalizaci a realizaci vegetačních opatření v krajině (výsadba a obnova remízů, alejí, atd.).

Prioritní osa 7 Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu – Je zaměřená na zabezpečení kvalitní infrastruktury (materiálně-technického zázemí) pro realizaci programů environmentálního vzdělávání, pro environmentální poradenství a pro poskytování environmentálních informací. Mezi hlavní podporované aktivity patří nákup, výstavba a rekonstrukce objektů center a poraden.⁶⁹

Prioritní osa 8 Technická pomoc - Slouží k podporování a snadnější implementaci ostatních prioritních os OPŽP. Podporuje všechny aktivity s prioritním cílem podpořit účinek dané pomoci. Přispívá k lepší kvalitě prováděných opatření a zvýšení efektivity využití finančních prostředků.⁷⁰

Žádat o podporu na projekty v rámci ŽP může téměř kdokoli, mohou to být obce a města, organizace státní správy a samosprávy, výzkumné či vědecké ústavy, i právnické a fyzické osoby nebo neziskové organizace.

Implementační struktura OPŽP

Řídícím orgánem OPŽP bylo ustanoveno *Ministerstvo pro životní prostředí (MŽP)*, které je zodpovědné za implementaci programu a může převést část svých pravomocí na **zprostředkující subjekt**, kterým je *Státní fond životního prostředí (SFŽP)*. SFŽP se soustřeďuje na operativní provádění operačního programu a projednává důležité otázky, týkající se koncepce a implementace OP s řídícím orgánem.

---

⁶⁹MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR [online], ref. 64, s. 138.

⁷⁰Tamtéž, s. 143.

Zprostředkovatelem vazeb se sociálními partnery a orgány EU byl ustanoven *Monitorovací výbor OP Životní prostředí*, jehož funkcí je především kontrola a monitorování provádění programu. **Platebním a certifikačním orgánem** OPŽP je *Ministerstvo financí*, které zajišťuje finanční kontrolu pomocí *Centrální harmonizační jednotky pro finanční kontrolu*, jež představuje **auditní orgán** MŽP.⁷¹

Funkcí **řídícího orgánu** OPŽP v rámci Ministerstva životního prostředí byl pověřen *odbor fondů EU*, jehož funkce je především řídicí. Platební funkce jsou pak přesunuty na **zprostředkující subjekt**. Výkonem funkce **platebního a certifikačního orgánu** pro strukturální fondy a Fond soudržnosti byl rozhodnutím ministra financí pověřen *odbor Národního fondu Ministerstva financí*. **Auditním orgánem** bylo taktéž pověřeno *Ministerstvo financí*.⁷²

Finanční zajištění OPŽP

Finanční zajištění OPŽP zahrnuje dva prvky:

- agregaci finančních potřeb na bilančním principu v rámci prioritních os programu,
- rozdělení dostupných finančních prostředků na prioritní osy a časové úseky.

Schválením Národního strategického referenčního rámce pro programové období 2007 - 2013 se stanovilo rozdělení finančních prostředků ze zdrojů evropských fondů podle operačních programů v cíli Konvergence. Alokace na OPŽP je složena ze zdrojů Fondu soudržnosti, které činí cca 4 215 384 886 EUR a ze zdrojů Evropského fondu pro regionální rozvoj, jehož částka dosahuje 702 482 212 EUR.

Aby docházelo k efektivní aplikaci finančního mechanismu OPŽP, platí:

- pro strukturální fondy a CF stejná pravidla implementace a metodiky finančních toků,
- časově vymezený a tím méně náročný proces schvalování, který pomůže zrychlit průběh realizace a financování projektů, kdy EK schvaluje pouze tzv. velké projekty s náklady nad 25 milionů EUR,

---

⁷¹MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR [online], ref. 64, s. 154.

⁷²Tamtéž, s. 166.

- při finančním řízení alokovaných prostředků je v období od r. 2007, do r. 2010 realizováno pravidlo $N + 3$ ⁷³ a pravidlo $N + 2$,⁷⁴
- pro Fond soudržnosti je určena spodní hranice velikosti projektu ve výši 10 mil. EUR,
- EK v návrzích nařízení negativně vymezuje pouze základní pravidla pro způsobilost výdajů,
- vrchní hranice míry společného financování je stanovena na úroveň prioritní osy,
- po 1. 1. 2007 začíná fungovat model toků financí ze SF a CF přes státní rozpočet ČR, kdy je Řídící orgán oprávněn své pravomoci převádět na zprostředkující subjekt OPŽP v oblasti hodnocení žádostí či realizace finančních toků k příjemcům pomoci.⁷⁵

3.2.3 Zaměření Operačních programů spolufinancovaných z Fondu soudržnosti v ČR po roce 2013

Operační program Doprava

Cílem navrhovaného operačního programu bude zajistit:

- urychlení rozvoje páteřních komunikací v ČR jako podmínky pro zajištění udržitelné konkurenceschopnosti ČR se zaměřením na podporu dopravních intervencí
- dobudovat hlavní multimodální sítě dopravní infrastruktury z hlediska evropského, celostátního a krajského významu včetně zajištění interoperability a vybavení moderními technologiemi
- zajistit propojení dopravních systémů pomocí terminálů osobní a nákladní dopravy a podpora logistických procesů
- podporovat udržitelné městské dopravy, modernizace vozidlového parku veřejné dopravy a počátečních fází provozu linek multimodální dopravy.

⁷³N+3 - Toto pravidlo znamená, že každý závazek čl. země přijatý vůči EK musí být splněn do tří let od přijetí tohoto závazku. V ČR platí od r. 2007 do r. 2010 včetně.

⁷⁴N+2 - Toto pravidlo znamená, že každý závazek čl. země přijatý vůči EK musí být splněn do dvou let od přijetí tohoto závazku. V ČR platí od r. 2011 do r. 2013 včetně.

⁷⁵MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR [online], ref. 64, s. 176.

Podporovány budou aktivity ve **specifických oblastech dopravní infrastruktury** (silniční, železniční, letecká a vodní) navázané na příslušné strategie. Dále se bude usilovat o dokončení napojování dalších regionů ČR na strategickou dopravní infrastrukturu, což zajistí podmínky pro zvyšování konkurenceschopnosti příslušných regionů postavené na mobilizaci jejich vnitřních faktorů.

Pro zajištění multimodality dopravní infrastruktury bude nutno podporovat výstavbu a modernizaci všech složek dopravní infrastruktury – železniční, silniční, vodní i leteckou. Průřezově bude kladen důraz na zavádění nových technologií a inteligentních dopravních systémů (Intelligent Transport Systems, ITS) a na podporu nízkouhlíkových dopravních systémů (ekologicky čistý dopravní park, elektromobilita, sítě napájecích stanic alternativních energií apod.).⁷⁶

Mezi hlavní oblasti zaměření OP bude patřit:

- dokončení výstavby velké TEN-T infrastruktury a klíčové dopravní infrastruktury celostátního významu mimo TEN-T,
- vyšší orientace na maximální využívání inteligentních řešení pro řízení dopravy, telematiku, logistiku atd. včetně služeb Galileo,
- posílení strategičtějšího zaměření dopravních staveb na klíčové infrastruktury v ČR,
- zvýšení prioritizace výstavby podle ekonomického významu a zhodnocení jejich efektivnosti,
- posílení strategičtějšího zaměření dopravních staveb na klíčové infrastruktury v ČR.⁷⁷

Operační program Životní prostředí

Cílem navrhovaného operačního programu bude zajistit:

- řešení hlavních nedostatků infrastruktur životního prostředí na národní úrovni se zaměřením na podporu environmentální infrastruktury (protipovodňová opatření, odpady, ovzduší),

---

⁷⁶MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Podklad pro přípravu Dohody o partnerství pro programové období 2014 – 2020 - Vymezení programů a další postup při přípravě České republiky pro efektivní čerpání fondů Společného strategického rámce* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2012g [cit. 12. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/65d8e201-ab8b-4423-98b0-98f7e516287b/Podklad-pro-Dohodu-o-partnerstvi%282%29.pdf>, s. 77 - 78.

⁷⁷Tamtéž, s. 36.

- dobudování chybějících velkých infrastruktur životního prostředí a zvýšení konkurenceschopnosti regionů vyřešením jejich environmentálních problémů,
- podporu klíčové environmentální infrastruktury v České republice a zabezpečení priorit strategie Evropa 2020, zejména horizontálního charakteru a vyrovnavání negativních dopadů v oblasti životního prostředí.

Klíčovým zaměřením operačního programu bude zlepšení kvality ovzduší, podpora udržitelnosti nakládání a spotřeby zdrojů, zejména se jedná o ochranu podzemních a povrchových vod a podporu nakládání s odpady v souladu s hierarchií nakládání s odpady a v neposlední řadě bude podpořena oblast ochrany biodiverzity, krajiny a půdy.

V ochraně ovzduší budou opatření cílena na snižování emisí se zaměřením na náhradu spalovacích zdrojů ve stávajících objektech a k podpoře energetických úspor a úsporného vytápění ve veřejných budovách.

V oblasti ochrany vod budou opatření směřována zejména na podporu výstavby, rekonstrukce a intenzifikace čistíren odpadních vod (v rozsahu daném platnou legislativou) a kanalizací, obnovu, rekonstrukci a intenzifikaci úpraven vody a vodovodů, podpora protipovodňových opatření a zlepšování vodního režimu včetně obnovy retenčních schopností krajiny, opatření na využívání srážkové vody v urbanizovaných územích, monitoringu povrchových a podzemních vod, zlepšování hydromorfologie toků, tvorby mapových databází, osvěta a propagace.

Předcházení vzniku odpadů je v rámci hierarchie nakládání s odpady jedním z nejdůležitějších základních přístupů. Zvyšování využití odpadů má dosáhnout co nejvyšší možné míry opětovného použití, materiálového využití, zefektivnění využití, opětovného využití a jiného zpracování odpadů, které vznikly. Cílem je dosáhnout takového využití odpadů, které co nejméně zatíží životní prostředí jako celek. V rámci oblasti nakládání s odpady budou opatření zaměřena na podporu využití a zpracování odpadů včetně zavádění recyklačních technologií, podporu kompostáren, bioplynových stanic a spaloven na zpracování odpady. Dále bude podpořena sanace kontaminovaných míst, včetně starých ekologických zátěží.⁷⁸

---

⁷⁸MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 76, s. 79 - 82.

Mezi hlavní oblasti zaměření OP bude patřit:

- zvýšení prioritizace výstavby podle ekonomického významu a zhodnocení environmentální efektivity,
- posílení projektů krizového řízení a ochrany před extrémními jevy,
- snižování emisí se zaměřením na náhradu spalovacích zdrojů ve stávajících objektech a k podpoře energetických úspor a úsporného vytápění ve veřejných budovách,
- udržitelné nakládání s neobnovitelnými přírodními zdroji,
- snížení znečištění vod z bodových a plošných zdrojů,
- podpora hierarchie nakládání s odpady a využívání a zpracování odpadů,
- odstraňování starých ekologických zátěží,
- zlepšení kvality ovzduší a ochrana klimatu.⁷⁹

---

⁷⁹MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 76, s. 36.

4 Analýza finančního a věcného pokroku realizovaných operačních programů spolufinancovaných z Fondu soudržnosti v ČR v letech 2007 – 2012

Systém implementace Fondu soudržnosti a národních zdrojů je rozdělen do několika fází průběhu. První fází celého procesu je **vyhlášení výzvy**, kdy řídicí orgán (nebo zprostředkující subjekt) vyhlašují pravidelně výzvy k předkládání žádostí o podporu v rámci prioritních os programu a jejich oblastí podpory. Podmínky podpory jsou stanoveny ve vyhlášené výzvě.

Druhou fází je **hodnocení a výběr projektu**, kdy ve schvalovacím procesu, v termínech vyhlášených výzev, jsou na řídicí orgán podávány žádosti o podporu, které musí být v souladu s daným OP. Řídicí orgán pak tyto žádosti prozkoumá a vyhodnotí, které z nich vyhovují stanoveným kritériím a které ne. S žadateli, jejichž žádosti splňují daná kritéria a jsou vybrány ke spolufinancování, je podepsaná smlouva o poskytnutí dotace.

Třetí fází procesu implementace FS a národních zdrojů je **realizace a proplácení**, kdy se po podepsání smlouvy o dotaci fyzicky realizují projekty. Platby příjemcům podpory se realizují na základě žádostí o platbu, které příjemci podávají řídicímu orgánu (nebo zprostředkujícímu subjektu). Jednotlivé platby příjemcům probíhají formou dvou plateb a to ex-ante (před realizací projektu) a ex-post (po realizaci projektu). Při předkládání žádostí o platby příjemci odůvodní předkládané výdaje a prokážou, zda odpovídají stanoveným podmínkám realizace projektů. V případě kontroly, musí být veškeré platební nároky podloženy doklady.

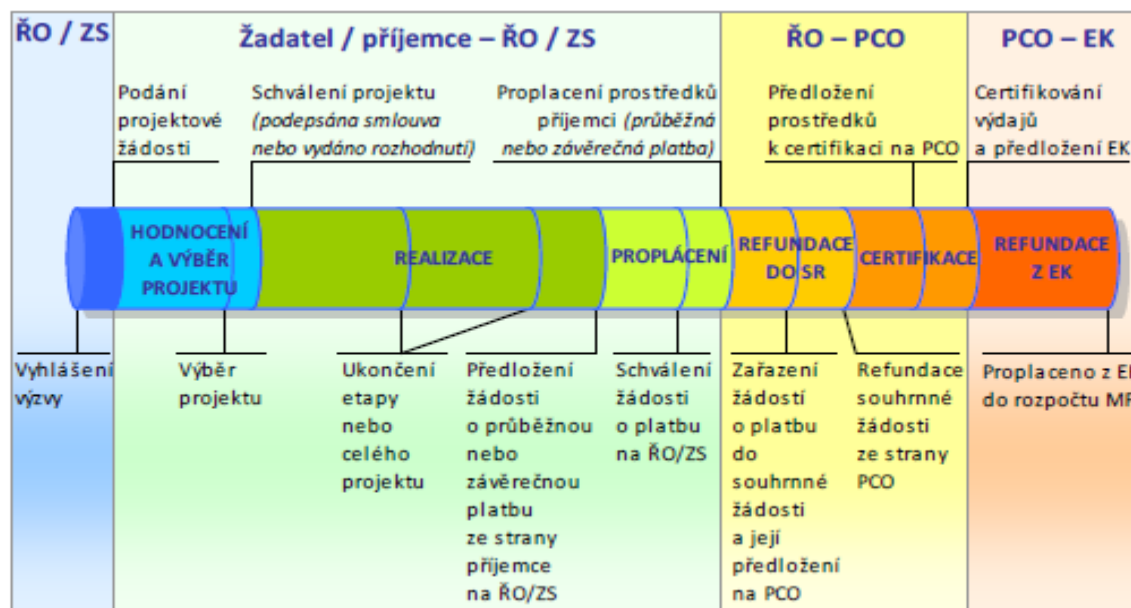
Závěrečnou fází je proces **certifikace**, který představuje systém finančních toků z Evropského rozpočtu, založený na principu předfinancování ze státního rozpočtu, což znamená, že nejprve jsou finanční prostředky příjemci podpory uhrazeny ze státního rozpočtu řídicím orgánem a následně, po procesu certifikace, je platebním a certifikačním orgánem u EK zažádáno o zpětné proplacení výdajů, čímž dochází k refundaci zpět do rozpočtu ČR.⁸⁰

---

⁸⁰MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007 – 2013: Únor 2013* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2013a [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/329b8c92-70be-4ef1-82b3-6f50b53df05d/MMZ_2013_02.pdf, s. 8.

Schéma průběhu čerpání prostředků z fondů EU a FS nám zobrazuje následující obrázek.

Obrázek 4.1: Průběh čerpání finančních prostředků ze SF/FS

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 80, s. 9

4.1 Realizace OP Doprava v letech 2007 – 2012

Období roku **2007** probíhalo zejména v duchu předložení a následného schvalování OPD Evropskou komisí a zároveň s vyjednávacím procesem probíhaly intenzivní práce na zahájení implementace programu v několika oblastech.

Rok **2008** byl prvním rokem, kdy se již mohla rozběhnout realizace schváleného Operačního programu Doprava a v praxi ověřit nastavení systému implementace. Vyznačoval se především výrazným pokrokem v oblasti předkládání a předschvalování projektových žádostí na národní úrovni. Zároveň v roce 2008 byly stavebně ukončeny první projekty na železničních koridorech TEN-T a na silnicích I. tř. mimo TEN-T.

Rok **2009** byl druhým rokem, kdy se naplno rozběhla realizace programu. V průběhu roku 2009 byla provedena **revize OPD**, jejíž změny se týkaly indikátorové soustavy a realokace finančních prostředků z prioritní osy 7 do prioritní osy 1 a prioritní osy 2. Rok 2009 se vyznačoval především **výrazným pokrokem v realizaci schválených projektů**. Počet projektů s vydaným schvalovacím protokolem se zvýšil více než o jednu třetinu. V tomtéž roce byl úspěšně zahájen proces certifikace, do kterého byly zahrnuty výdaje v objemu téměř 10,5 mld. Kč.

Rok **2010** byl čtvrtým rokem implementace programu a vyznačoval se také výrazným pokrokem v realizaci schválených projektů a v procesu certifikace finančních prostředků. Požadovaný objem finančních prostředků z příspěvků EU v projektových žádostech přesáhl 95,9 %. V roce 2010 úspěšně pokračoval i proces certifikace, do kterého byly zahrnuty výdaje ve výši přesahující 27 mld. Kč. Na začátku roku 2010 bylo dokončeno zpracování dokumentu Dopravní sektorové strategie - I. fáze, který představuje krátkodobý strategický koncept pro období 2010 - 2013 a vychází ze závazku doplnit strategické dokumenty v oblasti dopravy o rozvojové sektorové strategie.

Ke konci roku **2011** EK vydala rozhodnutí o **novém finančním plánu OPD**. ČR měla na základě čl. 17 Mezistátní dohody nárok na dodatečné prostředky ze strukturálních fondů. Na základě usnesení vlády č. 817 byla do OPD zahrnuta dodatečná alokace z ERDF ve výši 47 409 160 EUR, konkrétně do prioritní osy 4. Celková alokace programu tak činí 5 821 490 363 EUR. V průběhu roku 2011 byly zahájeny práce na stěžejním strategickém dokumentu, který určí priority ČR v oblasti dopravní infrastruktury a to Dopravní sektorovou strategii, 2. fáze, který představuje **střednědobý plán rozvoje dopravní infrastruktury s dlouhodobým výhledem**, a je strategickým dokumentem, který uvede do souladu potřeby v oblasti rozvoje dopravní infrastruktury s celkovými finančními možnostmi ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti Evropské unie, z Fondu TEN-T, ze Státního rozpočtu ČR a z ostatních veřejných i soukromých zdrojů.

Rok **2012** byl šestým rokem implementace programu a nadále rostl pokrok v rámci podaných žádostí na ŘO, samotné realizace projektů i procesu certifikace. Vývoj průběhu čerpání finančních prostředků OPD v jednotlivých letech sleduje podkapitola 4.1.1.

4.1.1 Finanční pokrok OP Doprava v průběhu let 2007 – 2012

ROK 2007

Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 539/2010 bylo rozhodnuto o **změně Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006**, která znamenala **zrušení alokace pro rok 2007**, a rozpočtový závazek pro tento rok byl rovnoměrně rozdělen do šesti následujících let programového období. Celý rok 2007 probíhal spíše ve **znamení intenzivní přípravy** programového dokumentu Operačního programu Doprava, a přípravy implementace, nežli samotné realizace programu. V roce 2007 nepředložili žadatelé v rámci OPD žádné žádosti o platby, tudíž nedošlo ani k proplácení prostředků příjemcům.

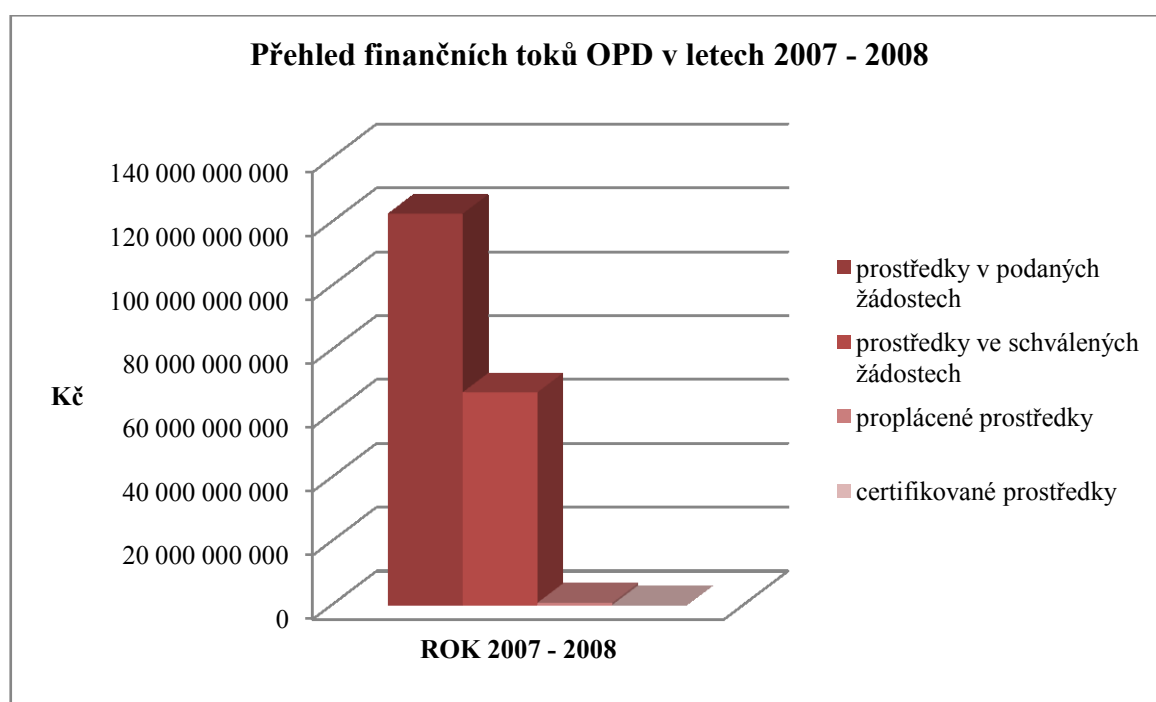
První žádost o platbu se na ŘO objevila ke konci ledna roku 2008. ŘO dbal především na kontrolu kvality projektů, proto docházelo v této počáteční fázi implementace k prodloužení procesu schvalování, zejména z důvodu administrativních úprav předložených projektových žádostí v oblasti zpracování ekonomických analýz (CBA) a dále z důvodu metodických nejasností v souvislosti s výpočtem příjmů u projektů generujících příjmy dle čl. 55 Nařízení Rady (ES) č.1083/2006.⁸¹

ROK 2008

Od zahájení realizace programu bylo do konce roku 2008 ŘO **předloženo 128 projektových žádostí** v objemu 122,5 mld. Kč. Za sledované období bylo ŘO **schváleno 55 projektů** v objemu 66,6 mld. Kč. Výdaje v žádostech o platbu předložené na PCO činily více než 970 mil. Kč. **Na účty příjemců bylo převedeno zhruba 675 mil. Kč**, což představuje 0,4 % z celkové alokace programu.⁸²

Přehled finančních toků OPD pro roky 2007 - 2008 je zpracován na obrázku 4.2.

Obrázek 4.2: Finanční toky OPD 2007 - 2008

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 82; vlastní zpracování

⁸¹MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Operační program doprava: Výroční zpráva OPD za rok 2007* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2008 [cit. 11. 3. 2013]. Dostupné z: www.opd.cz/Providers/Document.ashx?id=203, s. 7 - 9.

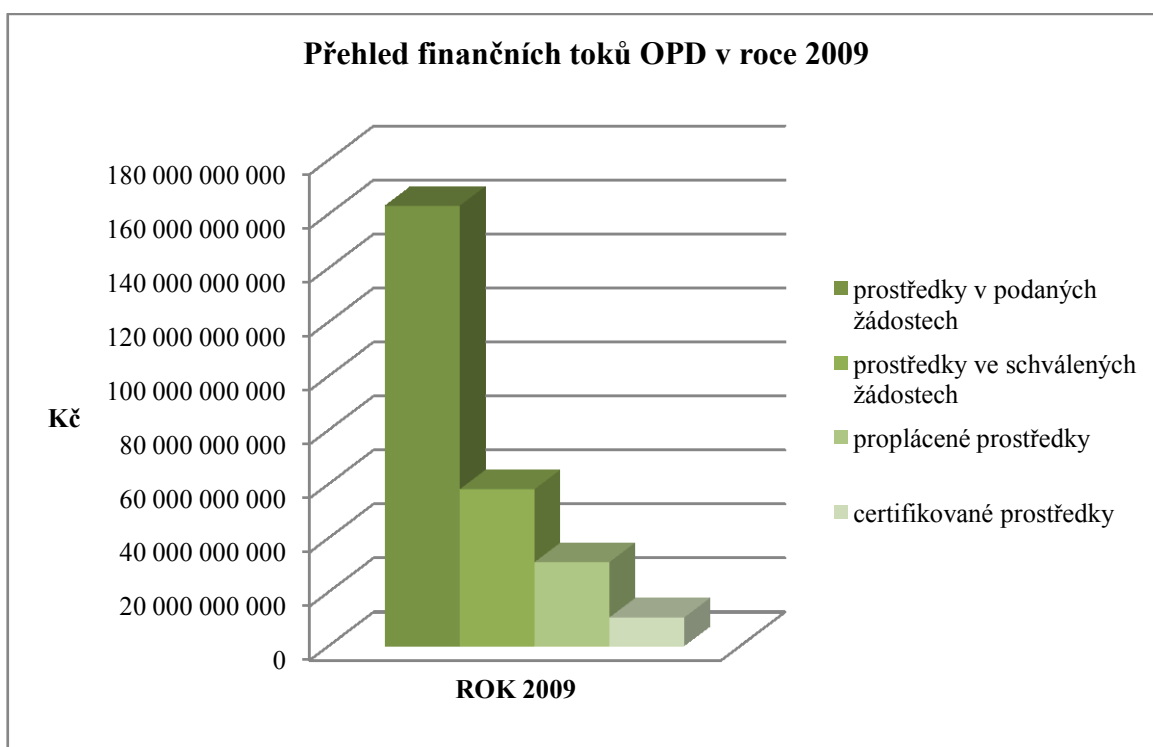
⁸²MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů: Prosinec 2008* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2009 [cit. 12. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/6301801e-1c0d-46b4-b5d4-7824c9b32e5a/MMZ_2008_12_6301801e-1c0d-46b4-b5d4-7824c9b32e5a.pdf, s. 11 - 12.

ROK 2009

K 7. lednu roku 2010 bylo na ŘO **podáno** celkem **149 projektových žádostí**, které činily přibližně 163 mld. Kč. Z těchto projektových žádostí jich bylo celkem **88 schváleno** a jejich souhrnná hodnota činila asi 58 mld. Kč. **Proplaceno** bylo cca **31 mld. Kč**, což představuje 17,3 % z alokace na OPD pro období 2007 - 2013. **Certifikované prostředky** dosahovaly **5,9 %** z alokace na celé programové období.⁸³

Finanční toky OPD za rok 2009 vidíme v následujícím obrázku.

Obrázek 4.3: Finanční toky OPD 2009

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 83; vlastní zpracování

⁸³MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů: Prosinec 2009* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010 [cit. 14. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/1b82cb54-045b-49b4-8bca-3c6b3381650a/MMZ_2009_12_1b82cb54-045b-49b4-8bca-3c6b3381650a.pdf, s. 23.

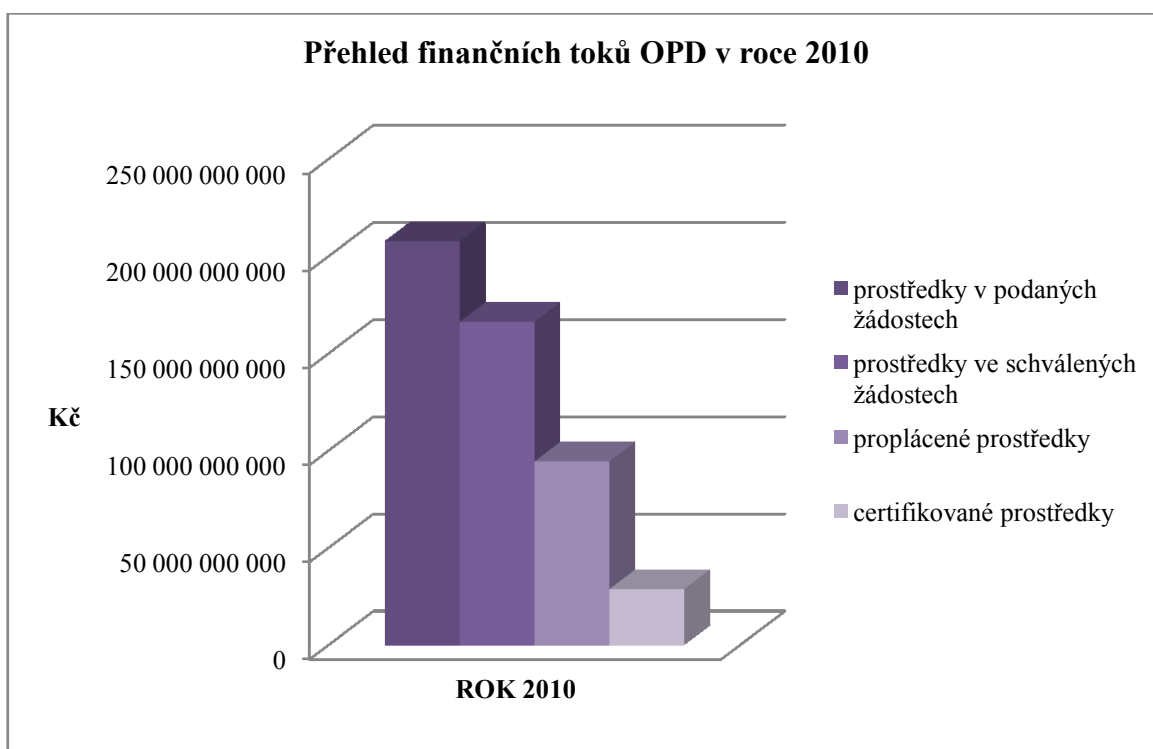

ROK 2010

Od počátku implementace OPD bylo k počátku ledna roku 2011 **podáno** celkem **203 žádostí** v úhrnné výši finančních prostředků 207,7 mld. Kč, což představuje více než 100 % z celkové alokace na program. V podaných žádostech bylo **schváleno 118** projektů, které dosahovaly přibližně 166,2 mld. Kč, což se také blíží 100 % z celkové alokace na program. Výše **proplacených** prostředků činila cca **94,4 mld. Kč**. **Certifikované výdaje** dosahovaly asi **28,7 mld. Kč**, tzn. asi 17 % alokace na OP Doprava v daném programovém období.⁸⁴

Přehled finančních toků v roce 2010 ukazuje následující obrázek.

Obrázek 4.4: Finanční toky OPD 2010

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 84; vlastní zpracování

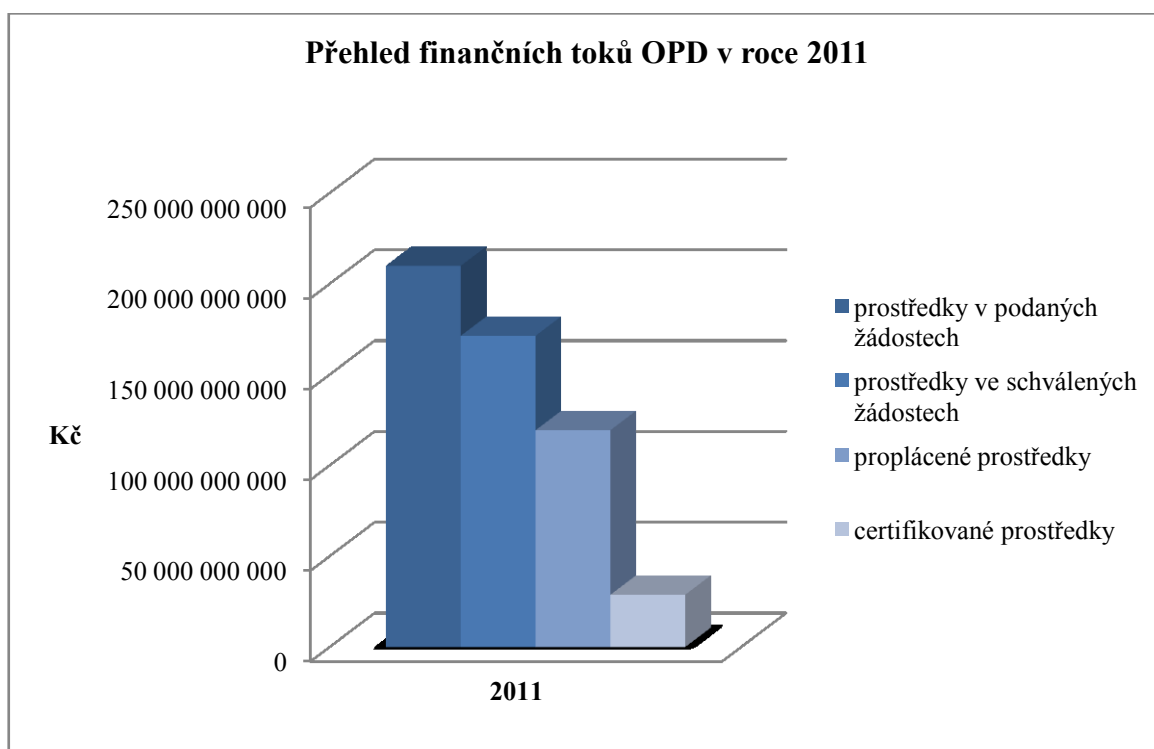
⁸⁴MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů: Prosinec 2010* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2011 [cit. 17. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/a88d067c-63c1-4b44-a739-b53078306c4f/MMZ_2010_12_a88d067c-63c1-4b44-a739-b53078306c4f.pdf, s. 31.

ROK 2011

K 4. lednu roku 2012 bylo **podáno 256 žádostí** v hodnotě 209,8 mld. Kč, jež představují 119,6 % z celkové alokace na program. V podaných žádostech bylo **139 žádostí schváleno** a jejich výše činila 171,3 mld. Kč, tedy 97,6 % z alokace programu. Výše **proplacených** prostředků činila cca **119,3 mld. Kč**, což představuje 68 % z celkové alokace na období 2007 - 2013. Díky pozastavení předkládání finančních prostředků k **certifikaci** se objem certifikovaných výdajů v roce 2011 nezvýšil (k 4. lednu 2012 tak dosahuje hodnota certifikovaných výdajů **28,7 mld. Kč**).⁸⁵

Obrázek níže nám znázorňuje přehled finančních toků OPD ke konci roku 2011.

Obrázek 4.5: Finanční toky OPD 2011

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 85; vlastní zpracování

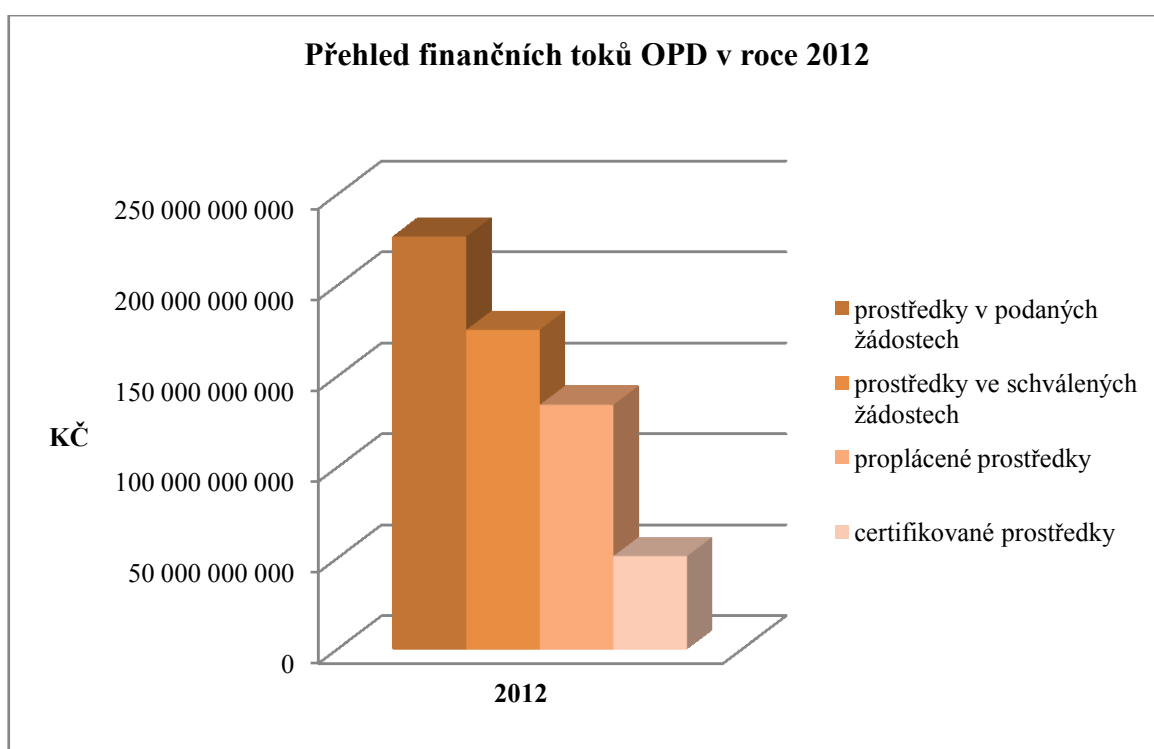
⁸⁵MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů: Prosinec 2011* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2012h [cit. 20. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/1b6e59b8-56ac-4c5e-a1b2-d80e92ea4671/MMZ_2011_12_1b6e59b8-56ac-4c5e-a1b2-d80e92ea4671.pdf, s. 72.

ROK 2012

K začátku ledna roku 2013 bylo na řídicí orgán OPD **podáno** celkem **294 žádostí** v celkové hodnotě 226,8 mld. Kč (přibližně 132,1 % celkové alokace na program). Počet **schválených** žádostí vystoupal na **158**, v souhrnné výši 175,5 mld. Kč (102,2 % alokace programu). Výše **proplacených** prostředků příjemcům činila **134,3 mld. Kč**, což je asi 78,2 % celkové alokace na období 2007 - 2013. **Certifikované výdaje** se vyšplhaly na **51,1 mld. Kč** a to tvoří přibližně 29,8 % alokace na OP Doprava.⁸⁶

Obrázek 4.6 znázorňuje finanční toky OPD na konci roku 2012.

Obrázek 4.6: Finanční toky OPD 2012

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 86; vlastní zpracování

⁸⁶MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů: Prosinec 2012* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2013b [cit. 23. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalnifondy.cz/getmedia/16146302-4b12-40c9-83cd-83e1d51b95b2/MMZ_2012_12.pdf, s. 43.

4.1.2 Věcný pokrok OP Doprava v průběhu let 2007 – 2012

Věcný pokrok OPD je vyhodnocován na základě **indikátorů**, pomocí nichž je posuzováno naplňování cílů Operačního programu a monitorován dosažený pokrok programu. Při hodnocení indikátorů je potřeba rozlišovat o jaký typ se jedná. V rámci srovnání v této kapitole pozorujeme indikátory **programové**, kde budou sledovány indikátory **výstupu, výsledku a dopadu**. Pro jejich kvantifikaci je hlavním hlediskem vyjádření „úrovně zlepšení“ proti výchozí úrovni. Lze tak hodnotit:

- absolutní přírůstek,
- tempo růstu,
- změnu indikátoru v %,
- dosažení stanoveného cíle z výchozí úrovně v absolutním vyjádření,
- dosažení stanoveného cíle z výchozí úrovně v %.⁸⁷

Nedílnou součástí indikátorové soustavy je také „**core**“ indikátor Snížení skleníkových emisí, relevantní pro oblast dopravy, který je definován Evropskou komisí. Tento indikátor vyjadřuje priority Společenství a musí být začleněn do každého operačního programu a sledován v ročních monitorovacích zprávách.⁸⁸

Výstupové indikátory představují objem produktu z jednotlivých aktivit (to, co je díky veřejným výdajům dosaženo).

Výsledkové indikátory zachycují bezprostřední výnosy plynoucí z implementace programu. Výstupy tedy kvantifikují produkt, výsledky jeho využití.

Indikátory dopadů zachycují důsledky způsobené implementací programu, přičemž za dopady jsou obvykle označovány změny vznikající v určitém období po implementaci programu.⁸⁹

---

⁸⁷MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Příručka: Indikátory pro monitoring a hodnocení Operačního programu Doprava* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2010c [cit. 18. 4. 2013]. Dostupné z: www.opd.cz/Providers/Document.ashx?id=485, s. 7.

⁸⁸MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Zásady tvorby indikátorů pro monitoring a evaluaci* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006b [cit. 16. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/0ef4b3fc-163d-411f-9fb0-77f4b0c66b66/Zasady-tvorby-indikatoru-pro-monitoring-a-evaluace_0ef4b3fc-163d-411f-9fb0-77f4b0c66b66.pdf, s. 3.

⁸⁹GAREP. *Monitoring a evaluace* [online]. *Regionalnirozvoj.cz*, 2013 [cit. 17. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/monitoring-a-evaluace.html>

ROK 2007

Analýza výsledků implementace programu není v roce 2007 relevantní a to z důvodu zahájení skutečné implementace programu až závěrem roku. I přes tuto skutečnost došlo ke zvýšení výkonu v železniční i vodní nákladní přepravě, což je dáno vyšší poptávkou po těchto druzích dopravy po roce 2004.⁹⁰

V tabulce níže máme přehled indikátorů na úrovni OPD v roce 2007.

Tabulka 4.1: Indikátory OPD na úrovni programu (2007)

Kód / typ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Hodnota	2007	Cílová hodnota 2015	Celkem
371711 výsledek	Zvýšení podílu železniční a vodní dopravy v nákladní dopravě	%	Dosažená	26,70	N/A	26,7
			Výchozí	25,2 (2004)	N/A	25,2
			Plánovaná	N/A	27	27
373110 dopad	Změna počtu dopravních nehod na úsecích dotčených intervencí	%	Dosažená	100	N/A	100
			Výchozí	100 (2005)	N/A	100
			Plánovaná	N/A	60	60
372500 dopad Lisabon	Objem nákladní dopravy k HDP	mil. tkm / mld. Kč	Dosažená	19,121	N/A	19,121
			Výchozí	23,075 (2005)	N/A	23,075
			Plánovaná	N/A	22,077	22,077
372500 dopad Lisabon	Přepravní náročnost v nákladní dopravě	%	Dosažená	73,3	N/A	73,3
			Výchozí	74,8 (2004)	N/A	74,8
			Plánovaná	N/A	75,8	75,8
372800 dopad	Přepravní náročnost v osobní dopravě	%	Dosažená	82,9	N/A	82,9
			Výchozí	81,9 (2004)	N/A	81,9
			Plánovaná	N/A	81	81
211700 dopad	Expozice obyvatelstva nadlimitní koncentracím PM10	%	Dosažená	62	N/A	62
			Výchozí	66 (2005)	N/A	66
			Plánovaná	N/A	50	50
210200 dopad	Snížení skleníkových emisí	CO ₂ ekv./obyv., v kt	Dosažená	0,01411	N/A	0,01411
			Výchozí	0,01392 (2004)	N/A	0,01392
			Plánovaná	N/A	0,01351	0,01351

Pozn.: N/A – Data nejsou k dispozici.

Zdroj: MINISTERSTVO DOPRAVY ČR [online], ref. 81, s. 9; vlastní zpracování

⁹⁰MINISTERSTVO DOPRAVY ČR [online], ref. 81, s. 9.

ROK 2008

Objem nákladní dopravy ve vztahu k HDP za minulý rok klesl v souvislosti s počátkem ekonomické krize, která se v České dopravě projevila zejména v 2. polovině roku 2008 zejména poklesem výkonů přepravy v železniční nákladní dopravě. Také přepravní náročnost nákladní dopravy vlivem poklesu přepravy po železnici vzrostla o 2,3 %, tzn., že více než 75 % přepravních výkonů v nákladní dopravě bylo realizováno nákladními automobily.⁹¹ Tabulka 4.2 zobrazuje přehled indikátorů OPD v roce 2008.

Tabulka 4.2: Indikátory OPD na úrovni programu (2008)

Kód / typ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Hodnota	2007	2008	Cílová hodnota 2015	Celkem
371711 výsledek	Zvýšení podílu železniční a vodní dopravy v nákladní dopravě	%	Dosažená	26,7	24,4	N/A	24,4
			Výchozí	25,2 (2005)	26,7	N/A	25,2
			Plánovaná	N/A	N/A	27	27
373110 dopad	Změna počtu dopravních nehod na úsecích dotčených intervencí	%	Dosažená	100	100	N/A	100
			Výchozí	100	100	N/A	100
			Plánovaná	N/A	N/A	60	60
372500 dopad Lisabon	Objem nákladní dopravy k HDP	mil. tkm/mld. Kč	Dosažená	18,5	18,15	N/A	18,15
			Výchozí	23,075 (2005)	18,5	N/A	23,075
			Plánovaná	N/A	N/A	22,077	22,077
372500 dopad Lisabon	Přepravní náročnost v nákladní dopravě	%	Dosažená	73,3	75,6	N/A	75,6
			Výchozí	74,8 (2004)	73,3	N/A	74,8
			Plánovaná	N/A	N/A	75,8	75,8
372800 dopad	Přepravní náročnost v osobní dopravě	%	Dosažená	82,9	N/A	N/A	N/A
			Výchozí	81,9 (2004)	82,9	N/A	81,9
			Plánovaná	N/A	N/A	81	81
211700 dopad	Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM10	%	Dosažená	62	32	N/A	32
			Výchozí	66 (2005)	62	N/A	66
			Plánovaná	N/A	N/A	50	50
210200 dopad core 30	Snížení skleníkových emisí	CO ₂ ekv./obyv., v kt	Dosažená	0,01411	N/A	N/A	N/A
			Výchozí	0,013923 (2004)	0,01411	N/A	0,01392
			Plánovaná	N/A	N/A	0,01351	0,01351

Pozn. N/A – Data nejsou k dispozici.

Zdroj: MINISTERSTVO DOPRAVY ČR [online], ref. 91, s. 14; vlastní zpracování

⁹¹ MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Operační program doprava: Výroční zpráva OPD za rok 2008* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2009 [cit. 29. 3. 2013]. Dostupné z: www.opd.cz/Providers/Document.ashx?id=277, s. 13 - 14.

ROK 2009

Jednou ze změn v indikátorech programu byla změna zdroje u objemu a podílu přeprav. Nově je indikátor sledován z databáze Eurostatu. Hodnoty za uplynulé roky byly doplněny. V případě indikátoru 372500 Objemu nákladní dopravy k HDP je Eurostatem vztažen k roku 2000 (dříve k roku 1995). V tabulce, v příloze č. 1, jsou proto hodnoty uvedeny k roku 2000, ovšem cílová hodnota byla nastavena na základě údajů k roku 1995 (výchozí hodnota: 83 % k roku 1995).⁹²

Tabulka s indikátory roku 2009 je zobrazena v příloze č. 1.

ROK 2010

V tomto roce sledujeme mírné zvýšení u expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM 10 cca o 3 % oproti předchozímu roku. Naproti tomu indikátor 210200 Snížení skleníkových emisí dosáhl nižší hodnoty ve srovnání s rokem 2009 a klesl o 0,9 t/obyvatele.

Tabulka v příloze č. 2 nám ukazuje indikátory k roku 2010.

ROK 2011

Výrazné změny jsou sledovány v případě indikátorů 211700 a 210200. Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM 10 se oproti roku 2010 výrazně zvýšila a to až o 30 %. Hodnota indikátoru Snížení skleníkových emisí CO₂ klesla z 13,5 t/obyvatele na 12,7 t/obyvatele, tudíž bylo již v roce 2010 dosaženo požadované hodnoty core indikátoru v rámci cílové hodnoty roku 2015.

Indikátory ke konci roku 2011 jsou uvedeny v příloze č. 3.

ROK 2012

Vzhledem k tomu, že Výroční zprávy jsou Ministerstvem dopravy zpracovávány přibližně v polovině následujícího roku, v době zpracovávání této diplomové práce nejsou k dispozici data za rok 2012.

---

⁹²MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Operační program doprava: Výroční zpráva OPD za rok 2009* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2010d [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://opd.cz/cz/vyrocní-zpravy-OPD>, s. 13.

4.1.3 Shrnutí

V roce 2007 dobíhaly přípravy dokumentu Operačního programu Doprava a zároveň přípravy na začátek implementace programu. První žádosti o finanční podporu se začaly shromažďovat na řídicím orgánu OPD začátkem roku 2008, kdy se mohla naplno rozběhnout realizace Operačního programu Doprava.

Finanční pokrok OPD byl za sledované období úspěšný. Každým rokem docházelo k nárůstu počtu předložených žádostí na ŘO, čímž rostl i objem financí, které tyto žádosti představovaly. K největšímu nárůstu počtu předložených žádostí o podporu došlo v roce 2010 a 2011.

Nejúspěšnějšími roky z hlediska procesu schvalování žádostí byly rok 2009 a 2010. V rámci srovnání proplacených výdajů příjemcům byl zásadní rok 2010, kdy došlo k nejviditelnějšímu nárůstu výdajů v porovnání s předchozím rokem, a to až okolo 63 mld. Kč.

Od roku 2009 byl úspěšně zahájen proces certifikace finančních prostředků, kdy celková částka vystoupala ke konci sledovaného období na 51,1 mld. Kč. Jediným problémem zde bylo pozastavení certifikace v roce 2011, kdy se meziročně stav certifikovaných výdajů nezměnil.

Co se týče věcného pokroku, ten je sledován na základě indikátorů, které ukazují víceletý vývoj v určité oblasti. Dlouhodobě se vykazuje úspěšně indikátor 373110 Změna dopravních nehod na úsecích, který dosahoval v průběhu všech let výše 100 %, což předčilo očekávané hodnoty roku 2015.

Indikátor 210200 Snížení skleníkových emisí dosahoval v letech 2009 až 2010 vyšší hodnoty v porovnání s předchozími lety, ovšem tato hodnota se v roce 2011 opět upravila a byla dokonce i nižší než počáteční.

Nejznačnější změny hodnot se týkají indikátoru 211700 Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM10, který se v průběhu sledovaného období výrazně snížil z původní hodnoty 66 % na 18% v roce 2010. Naproti tomu o rok později hodnota opět vystoupala na 48 %.

4.2 Realizace OP Životní prostředí v letech 2007 – 2012

Operační program Životní prostředí byl Evropskou komisí schválen dne 20. 12. 2007, realizace programu tak byla v počáteční fázi a díky tomu nebyl v roce 2007 schválen ani jeden projekt. S vydáváním prvních rozhodnutí řídicím orgánem a realizací prvních projektů se počítalo až během první poloviny roku 2008.

Rok **2008** byl prvním rokem reálné implementace programu a mohlo se tak ověřit nastavení systému implementace. V tomto roce bylo v rámci OPŽP vyhlášeno celkem 7 výzev pro podávání žádostí o podporu a zájem příjemců byl viditelný. K 31. 12. 2008 bylo schváleno celkem 1 430 projektů ve výši 30,6 mld. Kč (přibližně 20 % z alokace operačního programu na celé programové období).

V roce **2009** bylo vyhlášeno celkem 16 výzev pro OPŽP. Zájem o podporu i nadále stoupal. Ke konci roku bylo schváleno 2 617 žádostí, které činily cca 44 mld. Kč. Došlo také k výraznému pokroku v objemu proplacených finančních prostředků příjemcům podpory a to ve výši 6,9 mld. Kč. V tomto roce poprvé proběhl proces certifikace výdajů, kdy Evropské komisi byly předloženy certifikované výdaje ve výši cca 2,4 mld. Kč.

Konec roku **2010** přinesl Operačnímu programu Životní prostředí dalších 8 výzev v rámci čerpání prostředků z EU. Počet schválených žádostí stoupl na 2 648 a jejich dosažená hodnota činila cca 23,9 mld. Kč. Dále pokračoval proces proplácení i certifikace prostředků, který se v porovnání s předchozím rokem výrazně zvýšil. Během celého roku probíhala intenzivní propagace operačního programu a různá školení pro žadatele.

V průběhu roku **2011** bylo v programu vyhlášeno 8 výzev. I v tomto roce rostl počet podaných a schválených žádostí o podporu. Bylo schváleno 4 216 projektů v hodnotě 39,8 mld. Kč (což představuje cca 26,6 % z alokace na program). Výše proplacených výdajů představovala přibližně 21,1 % z celkové alokace OP a certifikované výdaje činily 7,3 % z alokace na operační program na období 2007 - 2013.

Rok **2012** pokračoval v duchu zvyšování počtu jak předložených, tak i schválených projektů Řídicím orgánem OPŽP. Vzrostl také objem proplacených a certifikovaných výdajů.

Celkový finanční pokrok v rámci programu sleduje podkapitola 4.2.1.

4.2.1 Finanční pokrok OP Životní prostředí v průběhu let 2007 - 2012

ROK 2007

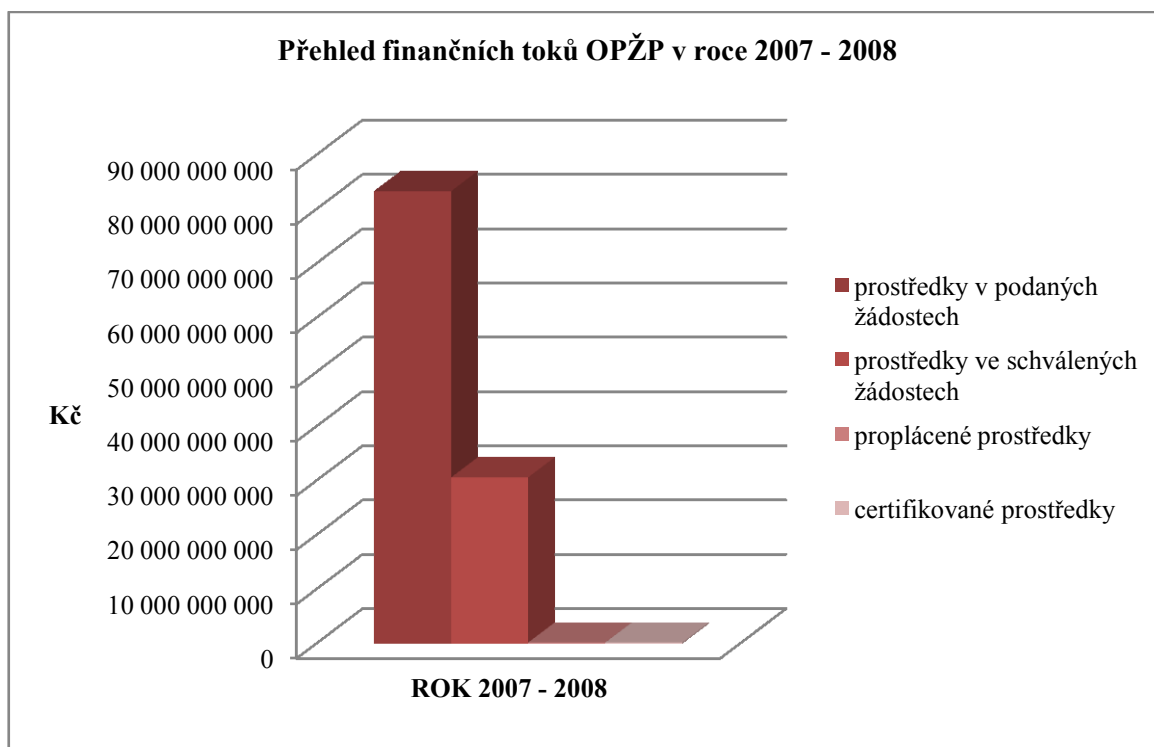
Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 539/2010 bylo rozhodnuto o změně Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, která znamenala zrušení alokace pro rok 2007, a rozpočtový závazek pro tento rok byl rovnoměrně rozdělen do šesti následujících let programového období. V roce 2007 nedošlo k žádnému finančnímu pokroku, nebyl schválen žádný projekt, nedošlo tedy k žádnému čerpání financí.

ROK 2008

Od počátku programového období bylo ke konci roku 2008 **podáno** celkem **3 543 projektových žádostí** ve výši 83,3 mld. Kč, z toho ŘO **schválil 1 430** projektů v hodnotě celkem 30,6 mld. Kč. Žádosti o platbu dosahovaly částky **179 mil. Kč**, kdy na účty žadatelů byla k 7. lednu 2009 **převedena** celá tato částka, což představuje 0,1 % z alokace určené pro OP Životní prostředí na aktuální programové období. Prostředky předložené k **certifikaci činily 164,7 mil. Kč.**⁹³

Přehled finančních toků OPŽP můžeme vidět na obrázku níže.

Obrázek 4.7: Finanční toky OPŽP 2007 – 2008

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 82, s. 15; vlastní zpracování

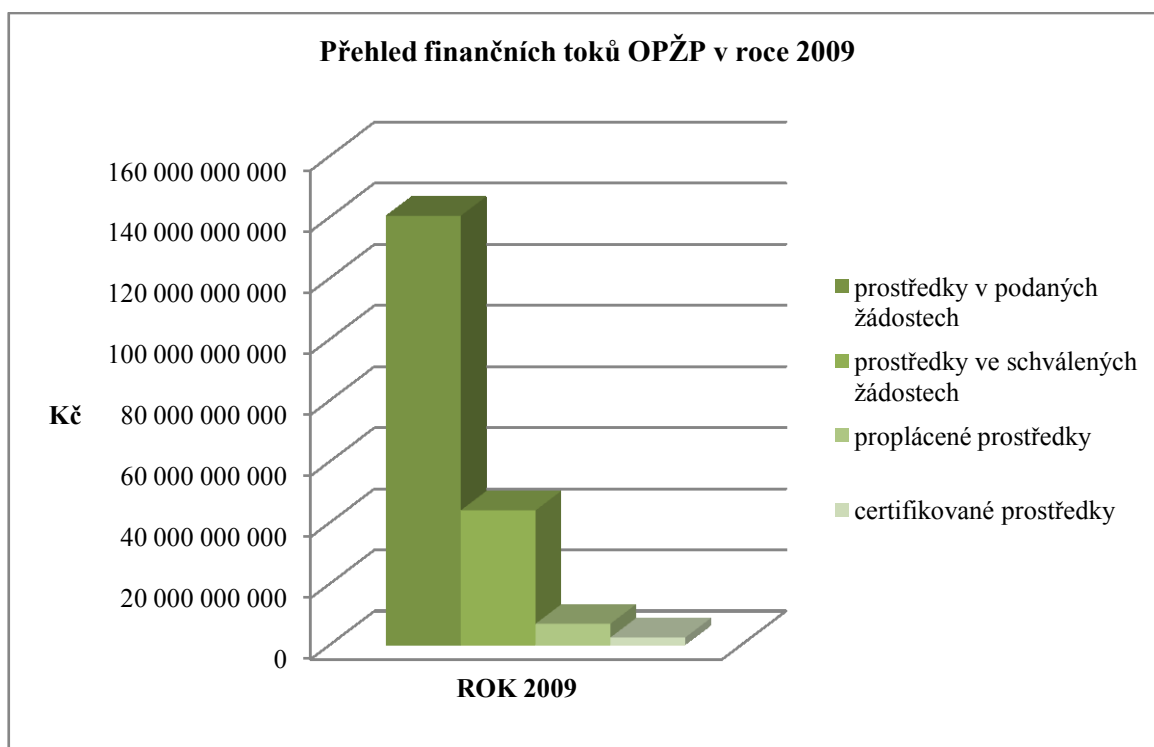
⁹³MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 82, s. 15.

ROK 2009

Od počátku realizace OP Životní prostředí bylo k 7. lednu 2010 zaregistrováno **6 180 projektových žádostí** o finančním požadavku cca 140,4 mld. Kč, ze kterých bylo vybráno k **realizaci 2 617 projektů** s výší nasmlouvaných finančních prostředků cca 44 mld. Kč. Celkově jsou k realizaci vybrány projekty nároující 29 % z částky alokované pro OP ŽP na celé programové období. Objem **proplacených** finančních prostředků celkově dosahuje cca **6,9 mld. Kč**, to představuje 4,5 % alokace na období 2007 - 2013. K 7. lednu 2010 bylo v rámci OP Životní prostředí **certifikováno** a následně předloženo na EK cca **2,4 mld. Kč**, což představuje 1,6 % z alokace na celé programové období.⁹⁴

Stav finančních toků OPŽP ke konci roku 2009 ukazuje následující obrázek.

Obrázek 4.8: Finanční toky OPŽP 2009

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 83, s. 28; vlastní zpracování

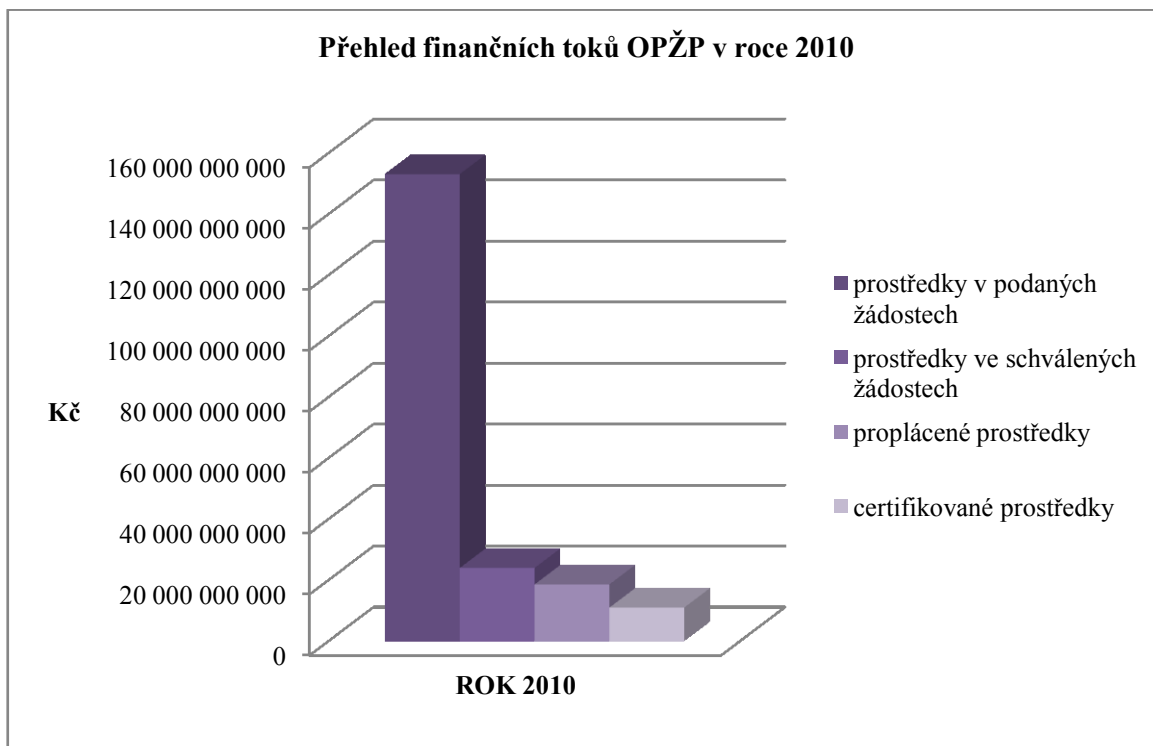
⁹⁴MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 83, s. 28.

ROK 2010

Od počátku realizace OP Životní prostředí k 5. lednu 2011 bylo **zaregistrováno 9 370 žádostí** o finančním požadavku cca 153 mld. Kč, to představuje 105 % z celkové alokace na program. Z vybraných projektů bylo u **2 648** vydáno **Rozhodnutí/podepsána Smlouva o poskytnutí dotace** v hodnotě cca 23,9 mld. Kč (16 % z alokace na program). Proplacené finanční prostředky dosahovaly výše **18,5 mld. Kč**, což je asi 13 % z alokace OPŽP. **Certifikované** výdaje činily cca **10,9 mld. Kč**, což je 7 % z alokace na operační program na období 2007 - 2013.⁹⁵

Přehled finančních toků OPŽP pro rok 2010 vidíme na obrázku 4.9.

Obrázek 4.9: Finanční toky OPŽP 2010

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 84, s. 36; vlastní zpracování

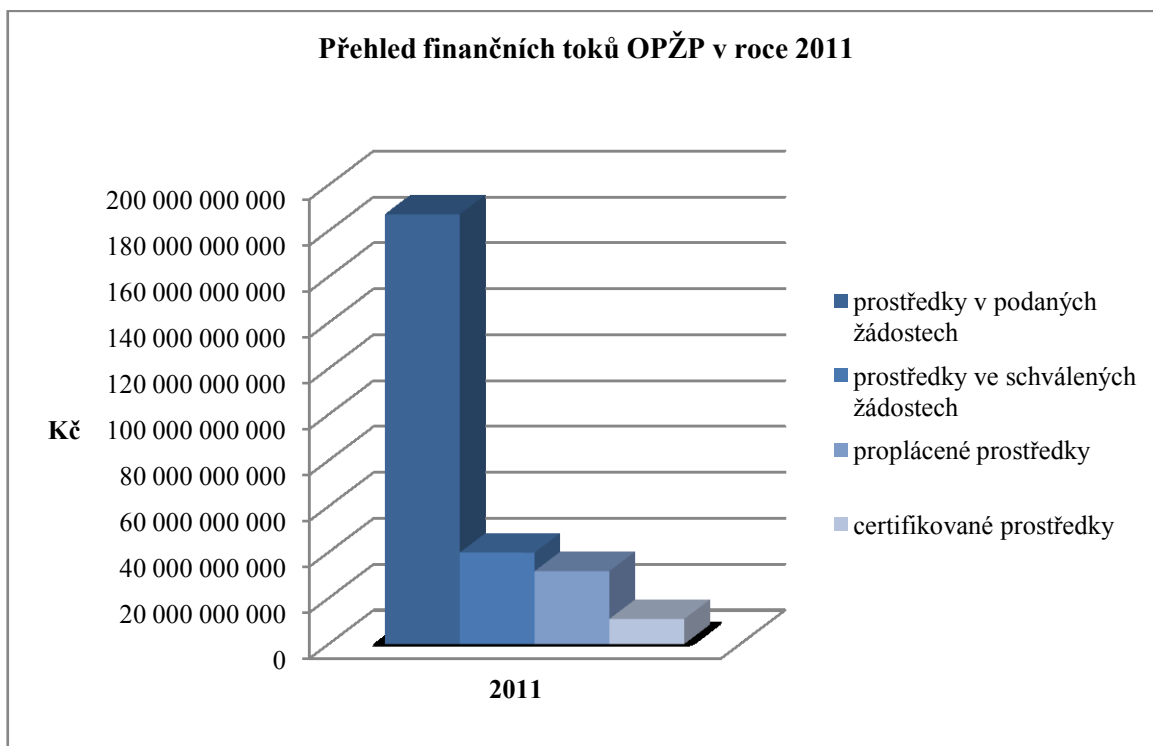
⁹⁵MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 84, s. 36.

ROK 2011

K 4. lednu roku 2012 bylo na řídicí orgán **podáno** celkem **12 862 žádostí**, ve kterých výše finančních prostředků dosahovala částky 187,1 mld. Kč, což představovalo více než 124 % alokace na program. Řídicím výborem bylo k financování vybráno asi 5 990 projektů o finančním požadavku 80,4 mld. Kč. U **4 216** žádostí bylo vydáno **Rozhodnutí/podepsána Smlouva o poskytnutí dotace** v hodnotě 39,8 mld. Kč. Výše **proplacených** prostředků dosahovala **31,7 mld. Kč** (přibližně 21,1 % z celkové alokace OPŽP). **Certifikované** výdaje představovaly částku **10,9 mld. Kč** (cca 7,3 % alokace).⁹⁶

Finanční toky roku 2011 jsou vidět v obrázku níže.

Obrázek 4.10: Finanční toky OPŽP 2011

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 85, s. 77; vlastní zpracování

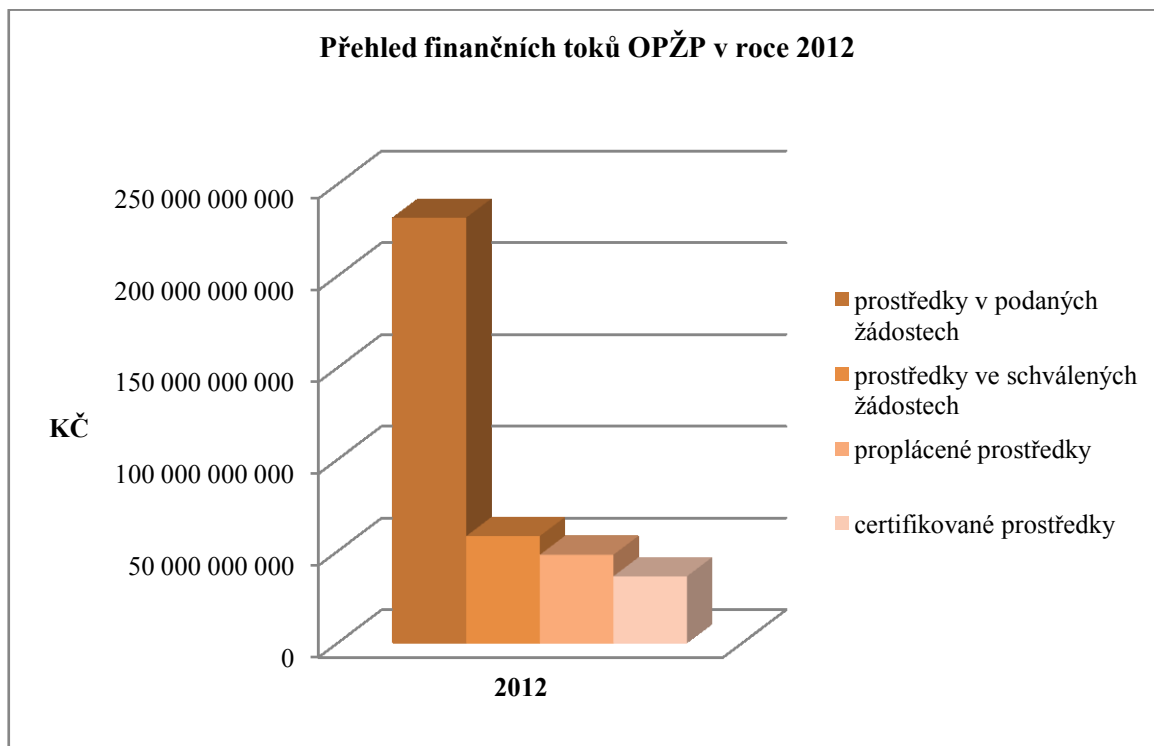
⁹⁶MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 85, s. 77.

ROK 2012

K počátku ledna roku 2013 bylo **podáno** celkem **16 614 žádostí** o podporu v celkové výši 231,8 mld. Kč, což je 159,4 % celkové alokace na program. Řídící výbor doposud vybral k financování 9 169 projektů ve výši 118,4 mld. Kč. U **5 441** žádostí bylo vydáno **Rozhodnutí/podepsána Smlouva o poskytnutí dotace** celkové výši 58,3 mld. Kč (40,1 % alokace na program). Objem **proplacených** prostředků dosáhl **48,1 mld. Kč** a to je asi 33,1 % celkové alokace OPŽP. Částka pro **certifikované** výdaje činila **36,4 mld. Kč**, což představuje přibližně 25 % alokace na období 2007 - 2013.⁹⁷

Následující obrázek nám zobrazuje přehled finančních toků OPŽP ke konci roku 2012.

Obrázek 4.11: Finanční toky OPŽP 2012

Zdroj: MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 86, s. 48; vlastní zpracování

⁹⁷MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online], ref. 86, s. 48.

4.2.2 Věcný pokrok OP Životní prostředí v průběhu let 2007 – 2012

Věcný pokrok OPŽP je vyhodnocován na základě **indikátorů**, pomocí nichž je posuzováno naplňování cílů Operačního programu a monitorován dosažený pokrok programu.

Při hodnocení indikátorů je potřeba rozlišovat o jaký typ se jedná. V rámci srovnání v této kapitole pozorujeme indikátory **programové**, kdy výběr a nastavení indikátorů odpovídá potřebám monitorování a hodnocení. Indikátory musí umožňovat měření zlepšení jak podle NRP a NSRR, tak podle OPŽP. Hlavním účelem je měření plnění stanovených cílů.⁹⁸

Pro programové období 2007 - 2013 je podle metodických pokynů EK povinnou součástí systému indikátorů každého operačního programu ještě hlavní (**core**) indikátor Snížení skleníkových emisí, který vyjadřuje priority Společenství, musí být začleněn do každého operačního programu a sledován v ročních monitorovacích zprávách.

V souladu s metodikou EK byly definovány tři úrovně ukazatelů:

- **ukazatele výstupů**, kterými je vyjádřen rozsah uskutečněných aktivit a které jsou součástí průběžného monitorovacího procesu,
- **ukazatele výsledků**, kterými se charakterizují přímé účinky programu na příjemce,
- **ukazatele dopadu**, které vyjadřují střednědobé nebo dlouhodobé účinky programu na sociálně ekonomickou situaci, na kterou jsou globální a specifické cíle programu zaměřeny.⁹⁹

Cílové hodnoty indikátorů Operačního programu Životní prostředí jsou v souladu s Národním strategickým referenčním rámcem a vztaženy k roku 2015. V rámci výročních zpráv operačního programu je prováděno průběžné (roční) monitorování a vyhodnocování intervencí operačního programu.¹⁰⁰

---

⁹⁸ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR [online], ref. 64, s. 148.

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ Tamtéž.

ROK 2007

Vzhledem k počáteční fázi OPŽP nebylo v roce 2007 dosaženo v rámci indikátorů věcného pokroku žádných výsledků, proto jsou v tabulce indikátorů na úrovni programu nulové hodnoty.¹⁰¹

V tabulce 4.5 můžeme vidět indikátory programu k roku 2007.

Tabulka 4.3: Indikátory OPŽP na úrovni programu (2007)

Kód / typ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Hodnota	2007	Cílová hodnota 2015	Celkem
210200 dopad core 30	Snížení skleníkových emisí	CO ₂ ekv./ obyv., v t	Dosažená	0	N/A	0
			Výchozí	13,923	N/A	13,923
			Plánovaná	N/A	13,505	13,505
211700 dopad	Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM10	%	Dosažená	0	N/A	0
			Výchozí	66 (2005)	N/A	66 (2005)
			Plánovaná	N/A	60	60
231100 výsledek	Hmotnost vypouštěného znečištění u zpoplatněných zdrojů CHSKCr	t	Dosažená	0	N/A	0
			Výchozí	20 613 (2005)	N/A	20 613 (2005)
			Plánovaná	N/A	18 000	18 000

Pozn.: N/A – Data nejsou k dispozici.

Zdroj: MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR [online], ref. 101, s. 10.

ROK 2008

Celkové emise skleníkových plynů 14,4 tun CO₂ekv. na jednoho obyvatele představují mírný nárůst ve srovnání s předchozími lety. Vzhledem k tomu, že ČR patří k průmyslovým zemím s výrazným podílem energeticky náročných výrob, vysokým podílem využití tuhých paliv při výrobě elektrické energie i tepla a relativně nízkým podílem jaderných elektráren, patří v EU mezi státy s nejvyššími měrnými emisemi skleníkových plynů.¹⁰²

Tabulku s přehledem indikátorů na úrovni OPŽP můžeme vidět níže.

¹⁰¹MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Operační program Životní prostředí: Výroční zpráva za rok 2007* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2008 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/sekce/522/vyrocní-zpravy/>, s. 10.

¹⁰²MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Operační program Životní prostředí: Výroční zpráva za rok 2008* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2009 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/16/5070-vz_opzp_2008.pdf, s. 15.

Tabulka 4.4: Indikátory OPŽP na úrovni programu (2008)

Kód / typ	Název indikátoru	Měrná jednotka	Hodnota	2007	2008	Cílová hodnota 2015	Celkem
210200 dopad core 30	Snížení skleníkových emisí	CO ₂ ekv. / obyv., v t	Dosažená	13,923 (2004)	14,4 (2006)	N/A	14,4 (2006)
			Výchozí	13,923 (2004)	13,923 (2004)	N/A	13,923 (2004)
			Plánovaná	N/A	N/A	13,505	13,505
211700 dopad	Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM10	%	Dosažená	66 (2005)	32 (2007)	N/A	32 (2007)
			Výchozí	66 (2005)	66 (2005)	N/A	66 (2005)
			Plánovaná	N/A	N/A	60	60
231100 výsledek	Hmotnost vypouštěného znečištění u zpoplatněných zdrojů CHSKCr	t	Dosažená	20 613 (2005)	17 246 (2007)	N/A	17 246 (2007)
			Výchozí	20 613 (2005)	20 613 (2005)	N/A	20 613 (2005)
			Plánovaná	N/A	N/A	18 000	18000

Pozn.: N/A – Data nejsou k dispozici.

Zdroj: MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR [online], ref. 101, s. 15.

ROK 2009

Indikátory na úrovni programu byly na základě doporučení NOK MMR rozšířeny o dva indikátory z projektové úrovně, které lépe reflektují skutečný přínos OP. Tato úprava byla odsouhlasena členy Monitorovacího výboru OPŽP dne 3. 12. 2009. Celkové emise skleníkových plynů 14,4 tun CO₂ ekv./obyvatele v porovnání s předchozím rokem stagnují. Množství vypouštěného znečištění v odpadních vodách má v České republice klesající tendenci, což je patrné v ukazateli CHSKCr, kdy byla v roce 2008 zaznamenána hodnota 13 337 t/rok. K výraznému poklesu došlo ve srovnání s předchozími roky rovněž u expozice populace ČR nadlimitním koncentracím PM10, kdy byla v roce 2008 monitorována hodnota 15 %, nicméně na regionální úrovni je nadlimitním koncentracím vystavována stále významná část populace. Na úrovni projektů bylo ke konci roku 2009 v ukazateli Snížení vypouštěného znečištění v ukazateli CHSKCr dosaženo hodnoty 305,82 t/rok a 19 144,36 t/rok v ukazateli Snížení emisí CO₂.¹⁰³

Věcný pokrok těchto indikátorů na úrovni OPŽP v letech 2007, 2008 a 2009 představuje tabulka v příloze č. 4.

¹⁰³MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Operační program Životní prostředí: Výroční zpráva za rok 2009* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2010 [cit. 7. 4. 2013]. Dostupné z: www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/40/12108-vz_opzp_2009.pdf, s.14.

ROK 2010

Celkové emise skleníkových plynů 14,4 tun CO₂ ekv. na jednoho obyvatele v porovnání s předchozím rokem stagnují. Množství vypouštěného znečištění v odpadních vodách má v České republice i v tomto roce stagnující průběh, což je patrné v ukazateli CHSKCr, kdy byla zaznamenána hodnota 11 793 t/rok. Na úrovni projektů bylo ke konci roku 2010 v ukazateli Snížení vypouštěného znečištění v ukazateli CHSKCr dosaženo hodnoty 605,72 t/rok a 12 742,63 t/rok v ukazateli Snížení emisí CO₂.¹⁰⁴

Tabulku porovnání indikátorů v jednotlivých letech zobrazuje tabulka v příloze č. 5.

ROK 2011

Hodnota indikátoru Snížení skleníkových emisí oproti roku 2009 mírně vzrostla, stále je však o 6 % nižší, než je stanovená cílová hodnota pro rok 2015. Další dva statistické indikátory na úrovni programu, Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM₁₀ a Hmotnost vypouštěného znečištění u zpoplatněných zdrojů CHSKCr, jsou opět nižší, než hodnoty pro rok 2015, které jsou stanoveny jako cílové. Hodnoty indikátoru Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM₁₀ jsou sice vlivem meteorologických podmínek a dalších vlivů kolísavé, ale nepředpokládá se, že by byla navržená cílová hodnota 60 % ke konci programového období překročena. Na hodnotách indikátoru Hmotnost vypouštěného znečištění u zpoplatněných zdrojů CHSKCr je patrné, že se množství vypouštěného znečištění v odpadních vodách v České republice stále snižuje. Hodnota indikátoru je o 55 % nižší než jeho hodnota v roce 2007 a o 50 % nižší než je jeho hodnota cílová. V ukazateli Snížení vypouštěného znečištění v ukazateli CHSKCr bylo dosaženo hodnoty 1 756,75 t/rok a 16 172,27 t/rok v ukazateli Snížení emisí CO₂.¹⁰⁵

Tabulka v příloze č. 6 uvádí indikátory od roku 2007 do roku 2011 na úrovni programu.

ROK 2012

Vzhledem k tomu, že Výroční zprávy jsou Ministerstvem životního prostředí zpracovávány přibližně v polovině následujícího roku, v době zpracovávání této diplomové práce nejsou k dispozici data za rok 2012.

---

¹⁰⁴MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Operační program Životní prostředí: Výroční zpráva za rok 2010* [online]. Praha: ministerstvo životního prostředí ČR, 2011 [cit. 7. 4. 2013]. Dostupné z: www.opzp.cz/soubor-ke.../12672-vyrocní_zprava_opzp_2010.pdf, s. 16.

¹⁰⁵MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Operační program Životní prostředí: Výroční zpráva za rok 2011* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2012e [cit. 8. 4. 2013]. Dostupné z: www.opzp.cz/.../14281-vyrocní_zprava_opzp_2011_vc_priloh.pdf, s. 20 - 21.

4.2.3 Shrnutí

Operační program Životní prostředí byl schválen v prosinci roku 2007. Implementace programu se tak mohla rozběhnout až v roce 2008, kdy se mohlo také ověřit nastavení systému realizace OPŽP.

Finanční pokrok Operačního programu Životní prostředí byl za sledované období úspěšný. Rok od roku se zvyšoval počet předkládaných žádostí na ŘO a rostl tak i objem financí, které tyto žádosti představovaly. K největšímu nárůstu počtu předložených žádostí o podporu došlo v roce 2011 a 2012, kdy mezi jednotlivými roky vzrostl jejich počet až o více než 3700 žádostí.

Nejúspěšnějšími lety v procesu schvalování žádostí byly rok 2011 a 2012. V rámci srovnání proplacených výdajů příjemcům byly zásadní roky 2010 a 2012, kdy se obě částky ve srovnání s předchozími lety zvýšily o více než 16 mld. Kč.

Od roku 2009 byl spuštěn proces certifikace výdajů, kdy celková částka dosáhla v rámci sledovaného období ke konci roku 2012 částky 36,4 mld. Kč. V roce 2011 byla certifikace prostředků pozastavena, tudíž v tomto roce nedošlo k nárůstu výdajů v porovnání s předchozím rokem.

Věcný pokrok se sleduje na základě indikátorů, které jsou stanovovány při tvorbě operačního programu a ukazují nám změnu určitého problémového faktoru v průběhu let. Největší změny bylo dosaženo v ukazateli 231100 Hmotnost vypouštěného znečištění u zpoplatněných zdrojů CHSKCr a to z výchozí hodnoty 20 613 t na 9 428 t v roce 2011.

Indikátor 210200 Snížení skleníkových emisí byl za období let 2007 - 2011 také úspěšný. Jeho hodnota klesla oproti výchozí hodnotě o 1,22 t.

U indikátoru 211700 Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM10, jsou hodnoty shodné jako u Operačního programu doprava, to znamená, že se za sledované období do roku 2010 výrazně snížily z původní hodnoty 66 % na 18 %, ale v roce 2011 opět stouply na hodnotu 48 %.

5 Závěr

Kohezní politika se za poslední roky stala jednou z nejdůležitějších politik Evropské unie, což lze doložit na výši finančních prostředků, určených k jejímu financování, jež se dlouhodobě řadí hned za zemědělskou politiku. Její prioritou je snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje regionů, snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů a posilování hospodářské a sociální soudržnosti tak, aby bylo dosaženo harmonického vývoje Evropské unie. Klíčovými nástroji jsou pro kohezní politiku strukturální fondy a Fond soudržnosti, jejichž prostřednictvím se mohou čerpat finanční prostředky z Evropského rozpočtu.

Fond soudržnosti byl zřízen jako nástroj podpory čtyřem nejméně rozvinutým členským zemím EU, kterými bylo Řecko, Španělsko, Portugalsko a Irsko, jež se připravovaly na vstup do hospodářské a měnové unie. Po dalším rozšíření EU v roce 2004 se působnost Fondu soudržnosti rozšířila na dalších 10 zemí a v programovém období 2007 – 2013 se přidaly ještě další 2 státy, což znamená, že FS dnes působí v celkem 15 státech EU.

Diplomová práce je prioritně zaměřená na zkoumání vývoje věcného a finančního pokroku realizovaných operačních programů spolufinancovaných z Fondu soudržnosti EU a věnuje pozornost také teoretickým východiskům Fondu soudržnosti na evropské i národní úrovni.

Hlavním cílem diplomové práce bylo seznámení s fungováním Fondu soudržnosti jak na evropské, tak na národní úrovni prostřednictvím zmapování teoretických východisek politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU v programovém období 2007 - 2013 a vyhodnocení čerpání finančních prostředků z Fondu soudržnosti v rámci analýzy a věcného a finančního pokroku operačních programů spolufinancovaných z kohezního fondu.

Práce vycházela z hypotézy, že věcný i finanční pokrok operačních programů spolufinancovaných z Fondu soudržnosti v České republice za programové období 2007 - 2013 je úspěšně realizován.

Z výsledků práce lze konstatovat, že cíl práce byl splněn a hypotéza se v obou případech potvrdila. Došlo k výraznému pokroku co do nárůstu finančních toků u obou operačních programů a u věcného pokroku také došlo k posunu. Některé indikátory na úrovni programů zatím nesplňují stanovené hodnoty, jelikož výhledový rok byl stanoven na rok 2015, ovšem hodnoty všech indikátorů se v průběhu let měnily poměrně kladně v souvislosti se stanovenými plánovanými hodnotami.

Z práce vyplývá, že Fond soudržnosti spolufinancuje významné projekty v oblasti životního prostředí a dopravy, což vede ke zvyšování konkurenceschopnosti zemí, vyšší kvalitě životního prostředí a vytváření kvalitní dopravní infrastruktury. Proto je nezbytné, aby Česká republika i nadále využívala co největší množství dostupných finančních prostředků z Fondu soudržnosti i v dalším programovém období a měla tak možnost neustále zlepšovat úroveň dopravní vybavenosti a obslužnosti i kvality životního prostředí a života obyvatel.

Seznam literatury

Knihy

1. BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
2. EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2007 – 2013: Poznámky a úřední texty*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007. 160 s. ISBN 92-79-03801-X.
3. POTLUKA, Oto a kol. *Průvodce strukturálními fondy Evropské unie*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2003. 195 s. ISBN 80-86684-02-4.
4. POTLUKA, Oto a kol. *Příprava a řízení projektů Fondu soudržnosti: Díl I. Projektové řízení Fondu soudržnosti*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2004a. 202 s. ISBN 80-86684-16-4.
5. POTLUKA, Oto a kol. *Příprava a řízení projektů Fondu soudržnosti: Díl II. Finanční řízení projektů Fondu soudržnosti*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2004b. 216 s. ISBN 80-86684-17-2.

Elektronické publikace

6. EVROPSKÁ KOMISE. *Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999* [online]. Brusel: Evropská komise, 2006 [cit. 23. 9. 2012]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/2dbb9b15-2566-4967-9551-d46a385b9d2f/Narizeni-Rady-%28ES%29-c-1083_2dbb9b15-2566-4967-9551-d46a385b9d2f.
7. EVROPSKÁ KOMISE. *Panorama. Politika soudržnosti 2014 - 2020: Investice do evropských regionů* [online]. Brusel: Evropská komise, 2011a [cit. 17. 10. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag40/mag40_cs.pdf.
8. EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2014 - 2020: Investice do růstu a zaměstnanosti* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2011b [cit. 17. 10. 2012]. Dostupné z: [_http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation2014_leaflet_cs.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation2014_leaflet_cs.pdf).

9. EVROPSKÁ KOMISE. *Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1084/2006*. Brusel: Evropská komise, 2011c [cit. 12. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/7f955f8c-a12e-4006-bd0c-37b4bdc9dc63/FS-cj>.
10. EVROPSKÁ KOMISE. *Návrh nařízení o fondu soudržnosti v období 2014 – 2020: Shrnutí pro veřejnost* [online]. Brusel: Evropská komise, 2012c [cit. 30. 10. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/summaries/cohesion/cohesion_summary_cs.pdf.
11. MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Strategie Fondu soudržnosti – implementační systém* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2004 [cit. 13. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Upload/Programy-2004-2006/Strategie-Fondu-soudrznosti---implementacni-system>.
12. MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Operační program doprava: Výroční zpráva OPD za rok 2007* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2008 [cit. 11. 3. 2013]. Dostupné z: www.opd.cz/Providers/Document.ashx?id=203.
13. MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Operační program doprava: Výroční zpráva OPD za rok 2008* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2009 [cit. 29. 3. 2013]. Dostupné z: www.opd.cz/Providers/Document.ashx?id=277.
14. MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Operační program Doprava na léta 2007 - 2013* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2010b [cit. 2. 2. 2013]. Dostupné z: <http://opd.cz/cz/Programove-dokumenty>.
15. MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Příručka: Indikátory pro monitoring a hodnocení Operačního programu Doprava* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2010c [cit. 18. 4. 2013]. Dostupné z: www.opd.cz/Providers/Document.ashx?id=485.
16. MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Operační program doprava: Výroční zpráva OPD za rok 2009* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2010d [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://opd.cz/cz/vyrocní-zpravy-OPD>.
17. MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Dopravní politika ČR 2005 – 2013: Aktualizace 2011 – materiál pro připomínkové řízení* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2011a [cit. 14. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.mdcz.cz/cs/Strategie/Dopravni_politika/Dopravni_politika.htm.

18. MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Operační program doprava: Výroční zpráva OPD za rok 2010* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2011b [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://opd.cz/cz/vyrocní-zpravy-OPD>.
19. MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. *Operační program doprava: Výroční zpráva OPD za rok 2011* [online]. Praha: Ministerstvo dopravy ČR, 2012 [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: <http://opd.cz/cz/vyrocní-zpravy-OPD>.
20. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Zásady tvorby indikátorů pro monitoring a evaluaci* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006b [cit. 16. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/0ef4b3fc-163d-411f-9fb0-77f4b0c66b66/Zasady-tvorby-indikatoru-pro-monitoring-a-evaluace_0ef4b3fc-163d-411f-9fb0-77f4b0c66b66.pdf.
21. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Národní strategický referenční rámec ČR 2007 - 2013* [online]. Praha: MMR ČR, 2007 [cit. 12. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/c81992d9-a5a7-4382-a859-a7ec13e9d654/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CJ-cervenec>.
22. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů: Prosinec 2008* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2009 [cit. 12. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/6301801e-1c0d-46b4-b5d4-7824c9b32e5a/MMZ_2008_12_6301801e-1c0d-46b4-b5d4-7824c9b32e5a.pdf.
23. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů: Prosinec 2009* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010 [cit. 14. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/1b82cb54-045b-49b4-8bca-3c6b3381650a/MMZ_2009_12_1b82cb54-045b-49b4-8bca-3c6b3381650a.pdf.
24. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů: Prosinec 2010* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2011 [cit. 17. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/a88d067c-63c1-4b44-a739-b53078306c4f/MMZ_2010_12_a88d067c-63c1-4b44-a739-b53078306c4f.pdf.

25. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Podklad pro přípravu Dohody o partnerství pro programové období 2014 – 2020 - Vymezení programů a další postup při přípravě České republiky pro efektivní čerpání fondů Společného strategického rámce* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2012g [cit. 12. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/65d8e201-ab8b-4423-98b0-98f7e516287b/Podklad-pro-Dohodu-o-partnerstvi%282%29.pdf>.
26. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů: Prosinec 2011* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2012h [cit. 20. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/1b6e59b8-56ac-4c5e-a1b2-d80e92ea4671/MMZ_2011_12_1b6e59b8-56ac-4c5e-a1b2-d80e92ea4671.pdf.
27. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007 – 2013: Únor 2013* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2013a [cit. 1. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/329b8c92-70be-4ef1-82b3-6f50b53df05d/MMZ_2013_02.pdf.
28. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů: Prosinec 2012* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2013b [cit. 23. 3. 2013]. Dostupné z: http://www.strukturalnifondy.cz/getmedia/16146302-4b12-40c9-83cd-83e1d51b95b2/MMZ_2012_12.pdf.
29. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Operační program Životní prostředí: Výroční zpráva za rok 2007* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2008 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.opzp.cz/sekce/522/vyrocní-zpravy/>.
30. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Operační program Životní prostředí: Výroční zpráva za rok 2008* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2009 [cit. 3. 4. 2013]. Dostupné z: www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/16/5070-vz_opzp_2008.pdf.
31. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Operační program Životní prostředí: Výroční zpráva za rok 2009* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2010 [cit. 7. 4. 2013]. Dostupné z: www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/40/12108-vz_opzp_2009.pdf.

32. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Operační program Životní prostředí: Výroční zpráva za rok 2010* [online]. Praha: ministerstvo životního prostředí ČR, 2011 [cit. 7. 4. 2013]. Dostupné z: www.opzp.cz/soubor-ke.../12672-vyrocní_zprava_opzp_2010.pdf.
33. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Programový dokument OPŽP pro období 2007 – 2013, verze 2* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2012d [cit. 2. 2. 2013]. Dostupné z: http://www.opzp.cz/soubor-ke-stazeni/42/12802-pd_opzp_unor_2012.pdf.
34. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Operační program Životní prostředí: Výroční zpráva za rok 2011* [online]. *Opzp.cz*, 2012e [cit. 8. 4. 2013]. Dostupné z: www.opzp.cz/.../14281-vyrocní_zprava_opzp_2011_vc_priloh.pdf.
35. NEJEDLOVÁ, Dagmar. *Regionální politika EU a její priority* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2009 [cit. 18. 8. 2012]. Diplomová práce. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/137480/esf_m/DIPLOMKA_PRIORITY.pdf.

Webové stránky

36. BUSINESSINFO. Fondy Evropské unie a politika hospodářské a sociální soudržnosti [online]. *Businessinfo.cz*, 2012 [cit. 23. 9. 2012]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/fondy-evropske-unie-a-politika-5157.html#!&chapter=2>.
37. EURACTIV. Nástroj ISPA – šance pro životní prostředí a dopravu [online]. *Euractiv.cz*, 2012 [cit. 25. 9. 2012]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/print-version/clanek/nastroj-ispa-sance-pro-zivotni-prostedí-a-dopravu>.
38. EURACTIV. Návrh rozpočtu na nové programové období 2014 – 2020 [online]. *Euractiv.cz*, 2013 [cit. 12. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/cr-v-evropske-unii/clanek/navrh-rozpocet-eu-uspel-cesky-premier-ve-vyjednavani-010598>.
39. EUROPROJECT. Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní [online]. *Europroject.cz*, 2011a [cit. 10. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.europroject.cz/65-zlepovn-vodohospodsk-infrastruktury-a-sniovn-rizika-povodn>.
40. EUROPROJECT. Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí [online]. *Europroject.cz*, 2011b [cit. 10. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.europroject.cz/66-zlepovn-kvality-ovzdu-a-sniovn-emis>.

41. EUROPROJECT. Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží [online]. *Europroject.cz*, 2011c [cit. 10. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.europroject.cz/68-zkvalitnn-nakldn-s-odpady-a-odstraovn-starch-ekologickch-zt>.
42. EUROSOP. Regionální politika EU [online]. *Eurosop.cz*, 2012 [cit. 20. 8. 2012]. Dostupné z: <https://www.eurosop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>.
43. EVROPSKÁ KOMISE. Princip subsidiarity [online]. *Ec.europa.eu*, 2012a [cit. 25. 9. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_166_cs.htm.
44. EVROPSKÁ KOMISE. Rozpočet EU [online]. *Ec.europa.eu*, 2012b [cit. 25. 9. 2012]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm.
45. EVROPSKÝ PARLAMENT. Fond soudržnosti [online]. *Cicra.europa.eu*, 2012 [cit. 10. 7. 2012]. Dostupné z: http://circa.europa.eu/irc/opoce/factsheets/info/data/policies/regionalcohesion/article_7260_cs.htm.
46. GAREP. Monitoring a evaluace [online]. *Regionalnirozvoj.cz*, 2013 [cit. 17. 4. 2013]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/monitoring-a-evaluace.html>.
47. INSTITUT PRO EVROPSKOU POLITIKU EUROPEUM. Nástroj ISPA – šance pro životní prostředí a dopravu [online]. *Europeum.org*, 2002 [cit. 22. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.europeum.org/cz/integrace/34-integrace--12/818-nastroj-ispa--sance-pro-zivotni-prostredi-a-dopravu>.
48. MINISTERSTVO DOPRAVY ČR. OP Doprava – základní informace [online]. *Opd.cz*, 2010a [cit. 21. 1. 2013]. Dostupné z: <http://opd.cz/cz/Zakladni-informace>.
49. MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. ISPA [online]. *Mfcr.cz*, 2005 [cit. 22. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/pomeuukonprogrispa.html>.
50. MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. Finanční alokace na strukturální fondy a Fond soudržnosti [online]. *Mfcr.cz*, 2012 [cit. 27. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_financni_alokace.html.
51. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Fond soudržnosti a Česká republika [online]. *Fondsoudrznosti.cz*, 2006a [cit. 20. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.fondsoudrznosti.cz/ofondu/>.
52. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Kohezní politika EU [online]. *Mmr.cz*, 2012a [cit. 23. 9. 2012]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/Kohezni-politika-EU>.

53. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Fondy EU [online]. *Strukturalni-fondy.cz*, 2012b [cit. 23. 9. 2012]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>.
54. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. ISPA [online]. *Strukturalni-fondy.cz*, 2012c [cit. 25. 9. 2012]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/e79924bf-cb80-4ac3-a311-1c3f000a6d56/ISPA>.
55. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Působnost Fondu soudržnosti [online]. *Strukturalni-fondy.cz*, 2012d [cit. 14. 12. 2012]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2004-2006/Fond-soudr-znosti>.
56. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Doprava [online]. *Strukturalni-fondy.cz*, 2012e [cit. 20. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Doprava>.
57. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Operační program Životní prostředí [online]. *Strukturalni-fondy.cz*, 2012f [cit. 2. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>.
58. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. Státní politika životního prostředí ČR [online]. *Mzp.cz*, 2012a [cit. 12. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi.
59. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. Plán odpadového hospodářství ČR [online]. *Mzp.cz*, 2012b [cit. 13. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarstvi_cr.
60. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. Národní program snižování emisí ČR [online]. *Mzp.cz*, 2012c [cit. 14. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/narodni_program_snizovani_emisi.
61. SPRÁVA ŽELEZNIČNÍ DOPRAVNÍ CESTY. Fondy EU obecně [online]. *Szdc.cz*, 2012 [cit. 20. 1. 2013]. Dostupné z: <http://www.szdc.cz/modernizace-drahy/spolufinancovani-z-eu.html>.
62. STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. Stručně o Fondu soudržnosti [online]. *Sfzp.cz*, 2012 [cit. 10. 7. 2012]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/sekce/107/strucne-o-fondu-soudrznosti/>.

63. STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. Zodpovědné instituce [online]. *Sfzp.cz*, 2013 [cit. 27. 1. 2013]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/sekce/139/zodpovedne-institute/>.
64. TVRDOŇ, Michal. *Strukturální politika EU*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně - podnikatelská fakulta v Karviné, 2010. Přednáška č. 6.

Seznam zkratk

CEF	Connecting Europe Facility Nástroj pro propojení Evropy
CF	Cohesion Fund Fond soudržnosti
CSF	Common Strategic Framework Společný strategický rámec
CSG	Community Strategic Guidelines Strategické obecné zásady společenství
DP ČR	Dopravní politika České republiky
EGTC	European Grouping for Territorial Cooperation Evropské seskupení pro územní spolupráci
EIB	European Investment Bank Evropská investiční banka
EK	Evropská komise
EU	European Union Evropská unie
ES	Evropské společenství
ESIF	European Structural and Investment Funds Evropské strukturální a investiční fondy
ERDF	European Regional Development Fund Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	European Social Fund Evropský sociální fond
GDP	Gross Domestic Product Hrubý domácí produkt
HMU	Hospodářská a měnová unie
GNI	Gross National Income Hrubý národní důchod
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
ISPA	Instrument for Structural Policies for pre-Accession Nástroj předvstupních strukturálních politik
ITS	Intelligent Transport System

	Inteligentní dopravní systém
KV ISPA	Koordinační výbor ISPA
MD	Ministerstvo dopravy
MDS	Ministerstvo dopravy a spojů
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NDP	National Development Plan
	Národní rozvojový plán
NIC	Národní koordinátor ISPA
NPSE ČR	Národní program snižování emisí České republiky
NSRF	National Strategic Reference Framework
	Národní strategický referenční rámec
OZE	Obnovitelné zdroje energie
OP	Operational Programme
	Operační program
OPD	Operační program Doprava
OPŽP	Operační program Životní prostředí
POH ČR	Plán odpadového hospodářství České republiky
PCO	Platební a certifikační orgán
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SEA	Single European Act
	Jednotný evropský akt
SF	Strukturální fondy
SFEU	Smlouva o fungování EU
SŽDC	Správa železniční a dopravní cesty
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SPŽP ČR	Státní politika životního prostředí České republiky
TEN-T	Trans - European Transport Networks
	Transevropská dopravní síť
TOP	Tematický operační program

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26. 4. 2013

Bc. Hana Polášková

Seznam tabulek

Tabulka 2.1: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 - 2013	13
Tabulka 2.2: Financování cílů politiky HSS z fondů EU	14
Tabulka 2.3: Finanční rámec EU v programovém období 2007 - 2013	17
Tabulka 3.1: Rozdělení finančních prostředků nástroje ISPA pro kandidátské země.....	27
Tabulka 3.2: Finanční alokace politiky HSS EU pro ČR.....	32
Tabulka 3.3: Celková alokace OPD podle prioritních os	36
Tabulka 3.4: Celková alokace OPŽP podle prioritních os	40
Tabulka 4.1: Indikátory OPD na úrovni programu (2007).....	57
Tabulka 4.2: Indikátory OPD na úrovni programu (2008).....	58
Tabulka 4.5: Indikátory OPŽP na úrovni programu (2007)	68
Tabulka 4.6: Indikátory OPŽP na úrovni programu (2008)	69

Seznam obrázků

Obrázek 2.1: Soustava strategických a operačních programových dokumentů SF EU	16
Obrázek 4.1: Průběh čerpání finančních prostředků ze SF/FS	49
Obrázek 4.2: Finanční toky OPD 2007 - 2008	51
Obrázek 4.3: Finanční toky OPD 2009	52
Obrázek 4.4: Finanční toky OPD 2010	53
Obrázek 4.5: Finanční toky OPD 2011	54
Obrázek 4.6: Finanční toky OPD 2012	55
Obrázek 4.7: Finanční toky OPŽP 2007 – 2008.....	62
Obrázek 4.8: Finanční toky OPŽP 2009.....	63
Obrázek 4.9: Finanční toky OPŽP 2010.....	64
Obrázek 4.10: Finanční toky OPŽP 2011.....	65
Obrázek 4.11: Finanční toky OPŽP 2012.....	66

Seznam příloh

Příloha č. 1: Indikátory OPD na úrovni programu (2009)

Příloha č. 2: Indikátory OPD na úrovni programu (2010)

Příloha č. 3: Indikátory OPD na úrovni programu (2011)

Příloha č. 4: Indikátory OPŽP na úrovni programu (2009)

Příloha č. 5: Indikátory OPŽP na úrovni programu (2010)

Příloha č. 6: Indikátory OPŽP na úrovni programu (2011)